

Liikuntatoimi tilastojen valossa

- Perustilastot vuodelta 2003

Opetusministeriön julkaisuja 2005:24

Liikuntatoimi tilastojen valossa

- Perustilastot vuodelta 2003

Opetusministeriön julkaisuja 2005:24

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto /
Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen
PL / PB 29, 00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi>
<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.fi>

Kannen kuva: www.photobankers.fi
Taitto / Ombrytning: Liisa Heikkilä
Yliopistopaino / Universitetstryckeriet 2005

ISBN 952-442-393-X (hft)
ISBN 952-442-940-3 (pdf)
ISSN 1458-8110

Opetusministeriön julkaisuja / Undervisningsministeriets publikationer 2005:24

Sisältö

Lukijalle	5
1 Veikkausvoittovarot	6
1.1 Edunsaajien määrärahat veikkausvoittovaroista 1990-2003	7
1.2 Edunsaajien määrärahojen prosenttiosuuksien kehitys veikkausvoittovaroista 1990-2003	7
2 Valtion liikuntamäärärahat	8
2.1 Valtion liikuntamäärärahojen kehitys 1990-2003	8
2.2 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1990-2003	9
2.3 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen 1995-2003	9
2.4 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1995-2003	10
2.5 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen vuonna 2003	10
2.6 Huippu-urheilun valtionavustukset 1994-2003	11
2.7 Huippu-urheilun valtionavustusten indeksikorjattu kehitys 1994-2003	11
2.8 Antidopingtoimintaan myönnetyt apurahat 1990-2003	12
2.9 Liikuntaan budjetoidut määrärahat 2004	12
3 Kuntien liikuntatoimi	13
3.1 Valtionapu kuntien liikuntatoimelle 1993-2002	13
3.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötalous 2002	14
3.2.1 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden menot vuonna 2002	14
3.2.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötaloudet tuotot vuonna 2002	14
3.3 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden kustannusten jakautuminen kuntaryhmittäin 1993-2002	15
4 Liikuntapaikat	16
4.1 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnetty avustukset 1994-2003	16
4.2 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnettyjen avustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1994-2003	17
4.3 Valtionavustukset liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rakennuskustannuksiin vuosina 2002 ja 2003	17
4.4 Liikuntapaikkarakentamista koskevien hakemusten ja myönnettyjen avustusten määrät vuosina 2002 ja 2003	18
5 Valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset	19
5.1 Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset	19
5.1.1 Käyttökustannusten valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1981-1992	
Käyttökustannusten valtionosuus ja opiskelijavuorokaudet vuosina 1993-2003	20
5.1.2 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokausien kehitys vuosina 1993-2003	21
5.1.3 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustukset vuosina 1990-2003	21
5.1.4 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1990-2003	22
5.1.5 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön suoriteperusteinen valtionosuus sekä opiskelijavuorokaudet vuonna 2003	22

5.2 Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset	23
5.2.1 Valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1990-1992	
Valtionosuus ja opiskelijapäivät vuosina 1993-2003	23
5.2.2 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien kehitys vuosina 1993-2003	24
5.2.3 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön käyttökustannusten suoriteperusteinen valtionosuus sekä opiskelijapäivät vuonna 2003	24
5.2.4 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten suoriteperusteisen valtionosuuden jakautuminen vuonna 2003	24
5.3 Liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät vuonna 2003	25
5.3.1 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät koulutustehtävittäin vuonna 2003	26
5.3.2 Nais- ja miesopiskelijoiden määrä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa vuonna 2003	26
5.3.3 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät koulutustehtävittäin vuonna 2003	27
5.3.4 Nais- ja miesopiskelijoiden määrä alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa vuonna 2003	27
6 Liikuntajärjestöt	28
6.1 Liikuntajärjestöille myönnetyt valtionavustukset 1990-2003	29
6.2 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöryhmittäin 2002 ja 2003	29
6.2.1 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöryhmittäin 2003	30
6.3 Valtionavustusta saaneet liikuntajärjestöt järjestöryhmittäin vuosina 1998-2003	30
6.4 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöittäin 2002 ja 2003	31
6.5 Liikuntajärjestöjen toimintamenot ja valtionavustukset järjestöittäin 2003	35
6.6 Liikuntajärjestöjen varsinaiseen toimintaan käyttämien varojen jakautuminen toiminnanaloittain vuonna 2003	39
6.7 Myönnetyt erityisavustukset vuonna 2003	39
6.7.1 Myönnetyt erityisavustukset vuonna 2003	40
7 Liikuntatiede	41
7.1 Valtionavun jakautuminen liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille ja yhteisöille vuonna 2003	41
7.2 Valtion avustukset liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille vuonna 2003	42
7.3 Liikuntatieteellisten tutkimusprojektien valtionavustusten indeksikorjattu kehitys tieteenaloittain jaoteltuna 1990-2003	42
7.4 Liikuntalääketieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten indeksikorjattu kehitys 1996-2003	43
7.5 Liikuntatieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten suhde vuonna 2003	43
8 Liikunta-alan kansainvälinen toiminta	44
8.1 Kahdenvälinen yhteistyö vuonna 2003	45
8.2 Kahdenvälisen yhteistyön kehitys vuosina 1990-2003	45
8.3 Monenkeskisen yhteistyön kehitys vuosina 1995-2003	46
8.4 Harkinnanvaraiset valtionavustukset Suomessa järjestetyille kansainvälisille liikuntatieteellisille kongresseille 2002-2003	46
9 Erityisryhmät	47
Lähteet	48

Lukijalle

Tähän julkaisuun on koottu opetusministeriön liikuntayksikön toimialaan liittyviä perustilastoja vuodelta 2003.

Käsiteltäviä asiakokonaisuuksia ovat veikkausvoittovarot, valtion tuki urheiluun ja liikuntakasvatustyöhön, kuntien liikuntatoimi, liikuntapaikkarakentaminen, valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset, valtakunnalliset ja alueelliset liikuntajärjestöt, liikuntatiede ja liikunta-alan kansainvälinen toiminta.

Esitetyt tiedot ovat määräraha-, kustannus- ja suoritettietoja. Tiedot esitetään pääasiassa taulukkomuodossa, monia tilastoja on havainnollistettu kuvioin.

Tilastojulkaisun lähteinä ovat olleet:

- valtion talousarviot ja tilinpäätökset
- opetusministeriön päätökset
- aikaisemmat tilastojulkaisut
- valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen valtionapuhakemukset ja tiliselvitykset
- Oy Veikkaus Ab:n, lääninhallitusten, Suomen Olympiayhdistys ry:n, Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry:n ja Tilastokeskuksen antamat tiedot

Tilastojulkaisun on laatinut Jyväskylän yliopiston liikuntatieteen ylioppilas Sanna Hakala korkeakouluharjoitteluna syksyn 2004 aikana. Työn koordinoijana on toiminut kulttuuriasiainneuvos Mirja Virtala.

Tarkempia tietoja aineistosta saa opetusministeriön liikuntayksiköstä. Sisältöä koskevia parannusehdotuksia otetaan mieliihyvin vastaan.

Helsingissä keväällä 2005

Liikuntayksikkö

Mirja Virtala
Kulttuuriasiainneuvos

1 Veikkausvoittovarot

Merkittävä osa suomalaisen taiteen, urheilun, tieteen ja nuorisotyön tuesta rahoitetaan Oy Veikkaus Ab:n tuotoista kertyvillä voittovaroilla. Vuodesta 1995 alkaen veikkausvaroilla on tuettu myös kunallista kirjastotointoa, jonka valtionosuudet on aiemmin rahoitettu suoraan yleisillä budjettivaroilla. Vuonna 2003 veikkausvoittovaroja jaettiin yhteensä noin 369,1 miljoonaa euroa.

Suurin osa veikkausvaroista käytetään taiteen ja kulttuurin tukemiseen. Vuonna 2003 niiden osuus kirjastomäärärahat mukaan lukien veikkausvaroista oli 51,1 prosenttia eli noin 189 miljoonaa euroa. Taiteelle on jaettu tukea veikkausvaroista vuodesta 1957 alkaen, ja koko 1990-luvun se on ollut suurin edunsaajaryhmä. Kirjastoille maksettavia valtionosuuksia siirretään asteittain vuosina 2003-2011 takaisin suoraan yleisistä budjettivaroista rahoitettavaksi, mutta veikkausvaroista maksettavien kirjastomäärärahojen vähentyminen ei kuitenkaan ole vaikuttanut taiteen saamaan kokonaistukeen.

Liikunta on alkuperäisiä veikkausvarojen saajia vuodesta 1940. Vuoden 1956 veikkausvarojen käyttöä määrittelevällä asetuksen muutoksella säädettiin, että liikunta saa 60 prosenttia ja loput 40 prosenttia jaetaan tieteen, taiteen ja nuorisotyön kesken. Vuonna 1982 annetulla asetuksella raha-arpa-

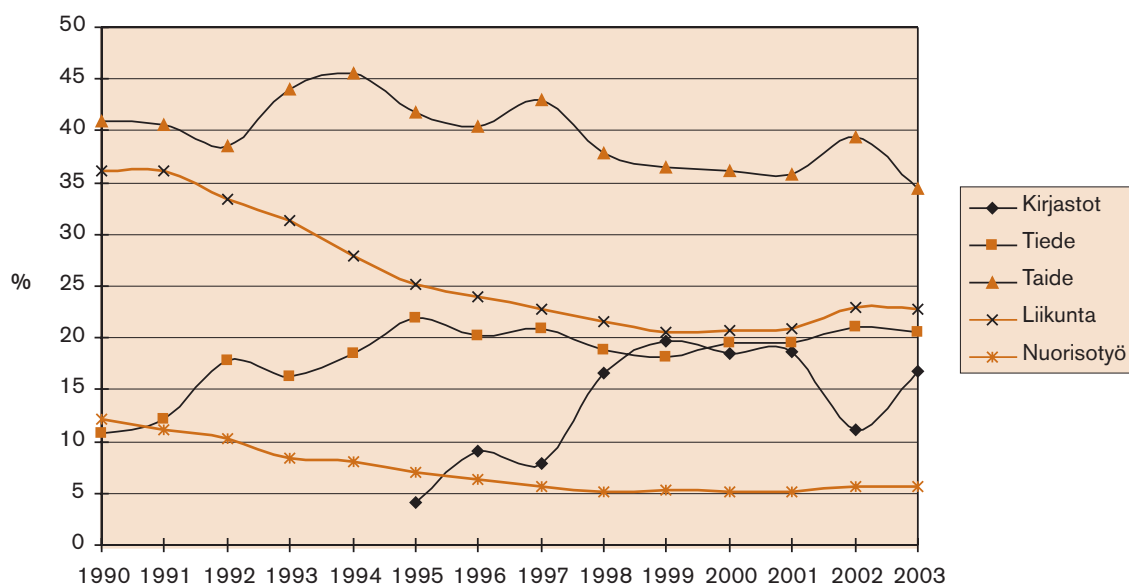
ja veikkauspelien ylijäämän käyttämisestä (725/1982) urheilun ja liikuntakasvatuksen osuudeksi määrättiin 36,6 prosenttia. Vuodesta 1992 asetusta muutettiin vuosittain poistamalla määräykset urheilun ja liikuntakasvatuksen veikkausvarojen prosenttiosuudesta ja urheilun prosenttiosuus pieneni vähitellen siten, että vuonna 2003 se oli noin 23 prosenttia eli 83,9 miljoonaa euroa.

Vuoden 2002 alusta tuli voimaan tullut uusi arpajaislaki, joka sisältää keskeiset säännökset arpajais-ten toimeenpanosta ja toimeenpanon valvonnasta, arpajaisten tuottojen tilittämisestä ja käyttötarkoituksista sekä tuottojen valvonnasta. Veikkausvoittovarojen tuoton jakamisesta säädettiin arpajaislain säätämisen yhteydessä oma lakinsa. Lain mukaan raha-arpajaisten sekä veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotot käytetään urheilun, liikuntakasvatuksen sekä tieteen, taiteen ja nuorisotyön tukemiseen. Tuotosta 25 prosenttia käytetään urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen, 9 prosenttia nuorisotyön edistämiseen, 17,5 prosenttia tieteen edistämiseen ja 38,5 prosenttia taiteen edistämiseen. Lisäksi 10 prosenttia tuotosta käytetään ko. tarkoituksiin valtion talousarviossa vuosittain tarkemmin päätettävällä tavalla. Prosenttiosuuksiin siirryttiin asteittain vuodesta 2003 alkaen.

1.1 Edunsaajien määrärahat veikkausvoittovaroista 1990-2003 (milj. €)

Vuosi	Kirjastot	Tiede	Taide	Liikunta	Nuorisotyö	Yhteensä
1990		21,4	81,3	72,0	24,1	198,8
1991		26,5	88,5	78,7	24,1	217,8
1992		42,6	92,5	80,2	24,7	239,9
1993		41,6	112,7	80,6	21,4	256,3
1994		47,4	116,6	71,4	20,7	256,1
1995	11,5	62,2	118,6	71,3	19,8	283,4
1996	26,2	59,3	118,1	70,3	18,8	292,7
1997	26,1	70,2	144,1	76,1	18,9	335,3
1998	59,2	67,2	134,9	76,3	18,1	355,8
1999	73,1	67,0	134,6	76,0	19,4	370,2
2000	70,6	74,5	138,2	79,0	19,9	382,2
2001	72,9	76,2	139,9	81,7	20,4	391,0
2002	40,2	76,2	142,8	83,5	20,4	363,1
2003	61,9	75,8	126,8	83,9	20,7	369,1

1.2 Edunsaajien määrärahojen prosenttiosuuksien kehitys veikkausvoittovaroista 1990-2003

2 Valtion liikuntamäärärahat

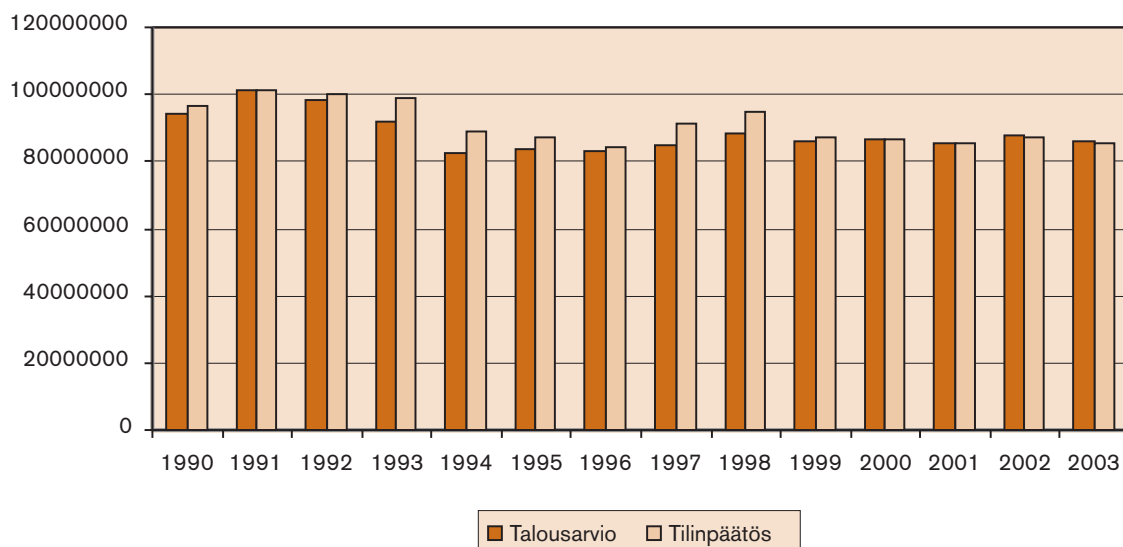
Liikuntamäärärahat osoitetaan pääosin veikkaus- ja raha-arpajaispelien voittovaroista sekä pieneltä osin budjettivaroista. Opetusministeriö jakaa tukea esimerkiksi urheilujärjestöille, liikunnan koulutukseen ja tutkimukseen, liikuntapaikkarakentamiseen, urheilijoiden apurahoihin, kuntien liikuntatoimintaan, liikunnan kansainväliseen yhteistyöhön ja muihin liikunnan toimintoihin.

Taulukoissa 2.1 - 2.7 esitetyt tiedot valtion liikuntamäärärahoista käsittävät toisaalta talousarviotietoja, toisaalta tilinpäätöstietoja. Viimeksi mainittuihin sisältyy talousarviomäärärahojen lisäksi myös lisätalousarviossa mahdollisesti myönnetty määrärahat sekä ns. säästövaroista irrotetut määrärahat. Vuosien 1990-2002 määrärahat on muutettu vuoden 2003 rahanarvoon julkisten menojen hintaindeksin (vuoden 1995 pisteluku on 100) avulla.

2.1 Valtion liikuntamäärärahojen kehitys 1990-2003 (€)

Vuosi	Talousarvio	Tilinpäätös	Indeksikorjatut määrärahat
1990	70 353 010	72 219 896	94 277 771
1991	78 880 138	78 846 500	101 271 919
1992	78 880 138	80 242 460	98 620 822
1993	74 994 996	80 646 111	92 028 803
1994	68 042 108	73 161 748	82 479 469
1995	70 030 257	73 279 480	83 616 127
1996	71 014 661	71 902 416	83 210 506
1997	73 324 386	78 657 157	85 081 941
1998	77 866 973	83 506 622	88 377 534
1999	77 002 992	78 277 783	85 926 703
2000	80 089 072	79 894 392	86 696 602
2001	81 691 062	81 621 752	85 635 758
2002	84 559 000	84 374 309	87 565 868
2003	85 857 000	85 745 351	85 745 351

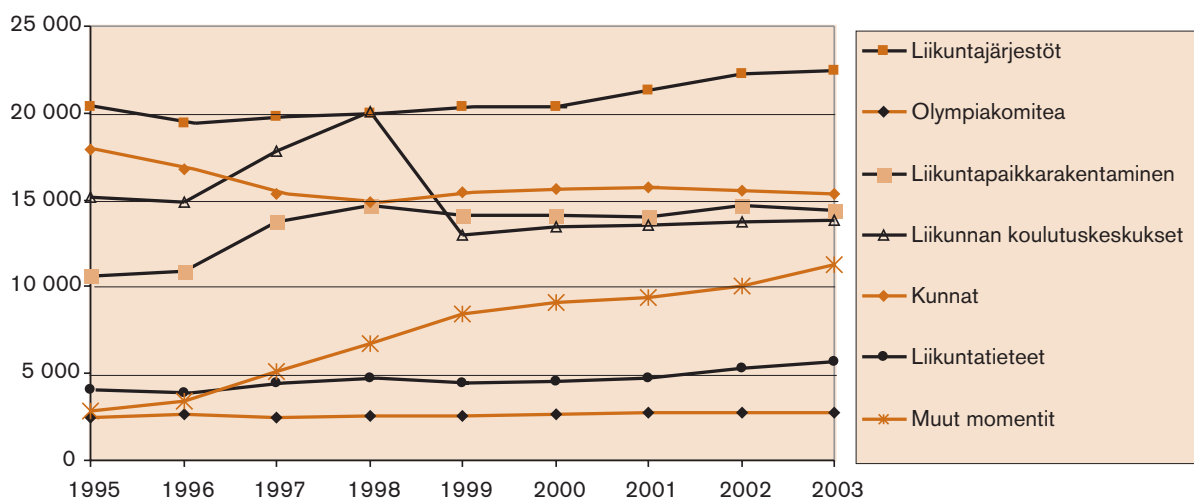
2.2 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1990-2003 (€)

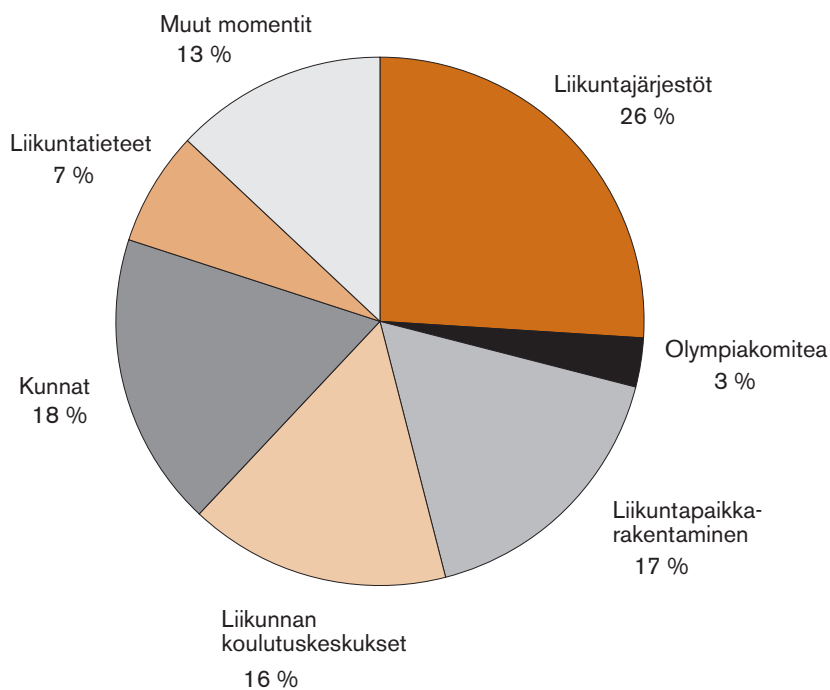
2.3 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen 1995-2003 (tilinpäätöstiedot, 1000 €)

Määrärahojen jakautuminen	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Liikuntajärjestöt	20 351	19 392	19 787	19 964	20 317	20 401	21 354	22 301	22 434
Olympiakomitea	2 422	2 691	2 472	2 523	2 523	2 691	2 758	2 758	2 758
Liikuntapaikka-rakentaminen	10 596	10 932	13 741	14 649	14 105	14 072	14 044	14 638	14 386
Liikunnan koulutus-									
keskukset	15 171	14 869	17 808	20 055	13 016	13 470	13 558	13 747	13 832
- valtionapu toimintaan	14 178	13 692	16 230	17 109	10 997	11 220	11 801	11 189	11 030
- rakentamisavustukset	992	1 177	1 578	2 946	2 018	2 250	1 758	2 056	2 802
Kuntien liikuntatoimi	17 878	16 778	15 347	14 891	15 410	15 637	15 708	15 547	15 363
Liikuntatieteet	4 037	3 861	4 408	4 691	4 457	4 559	4 779	5 344	5 665
Muut momentit	2 826	3 378	5 093	6 734	8 450	9 064	9 421	10 039	11 307
Yhteensä	73 279	71 902	78 657	83 507	78 278	79 894	81 622	84 374	85 745

2.4 Valtion liikuntamäärärahojen indeksikorjattu kehitys 1995-2003 (tilinpäätöstiedot, 1000 €)

2.5 Valtion liikuntamäärärahojen jakautuminen vuonna 2003

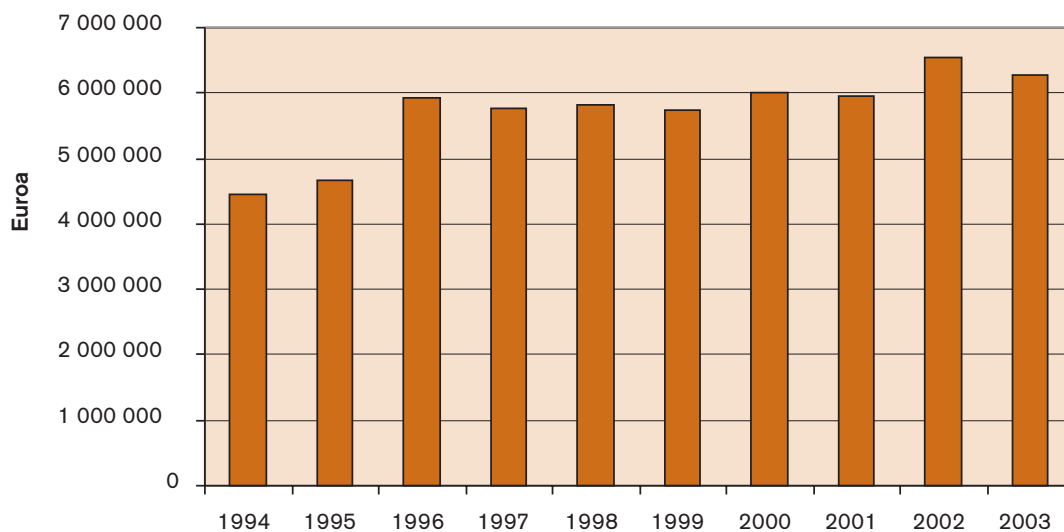
2.6 Huippu-urheilun valtionavustukset 1994-2003

	Olympia- komitea	Paralympia- komitea	Urheilijoi- den ja val- mentajien apurahat	Suomen Antidoping- toimikunta ADT ry	Muut *	Kilpa- ja huippu-urhei- lun keskus KIHU	Yhteensä	Yhteensä (Indeksi -korjattu)
1994	2 253 718			279 528	410 883	719 003	3 663 133	4 440 387
1995	2 424 934	2 523		312 830	454 107	723 208	3 917 602	4 677 616
1996	2 691 007	213 599	420 470	312 830	706 389	723 208	5 067 503	5 937 780
1997	2 472 363	192 743	420 470	312 830	841 781	723 208	4 963 394	5 759 273
1998	2 522 819	220 326	420 470	565 111	684 693	723 208	5 136 627	5 829 974
1999	2 522 819	269 100	504 564	565 111	538 201	740 027	5 139 822	5 730 110
2000	2 691 007	285 920	622 295	649 205	555 020	740 027	5 543 475	5 995 388
2001	2 758 282	336 376	622 295	649 205	555 020	770 301	5 691 480	5 966 310
2002	2 758 000	337 000	622 000	1 204 000	555 000	770 300	6 246 300	6 547 921
2003	2 758 000	363 000	622 000	1 204 000	555 000	770 300	6 272 300	6 272 300

* pitää sisällään mm. arvokilpailut, Euro-Cupit ja Suomessa järjestettyjen kisojen tappiontakuu

Taulukossa 2.6 on esitetty huippu-urheilun valtionavustukset vuosina 1994-2003. Näiden lisäksi huippu-urheilu saa avustusta muun muassa liikuntajärjestöjen ja liikuntapaikkarakentamisen kautta.

2.7 Huippu-urheilun valtionavustusten indeksikorjattu kehitys 1994-2003

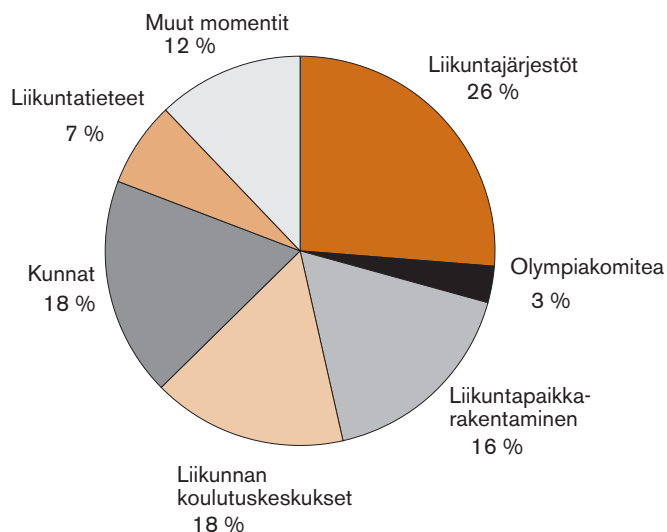
2.8 Antidopingtoimintaan myönnetyt apurahat 1990-2003* (€)

Vuosi	Toiminta-avustus	Muutos edelliseen %	Erillisavustukset
1990	149 687		
1991	252 282	40,67	
1992	269 101	6,25	
1993	294 329	8,57	
1994	279 528	-5,29	215 280,55
1995	312 830	10,65	
1996	312 830	0,00	13 455,03
1997	312 830	0,00	16 818,79
1998	565 111	44,64	75 684,57
1999	565 111	0,00	
2000	649 205	12,95	55 502,02
2001	649 205	0,00	33 637,59
2002	1 204 000	46,08	
2003	1 204 000	0,00	

* Vuosina 1990 - 2001 Liikuntalääketieteen ja testaustoiminnan edistämisyhdistys LIITE ry, vuodesta 2002 Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry

2.9 Liikuntaan budjetoidut määrärahat 2004 (€)

	euroa	%
Liikuntajärjestöt	22 861 000	26
Olympiakomitea	2 758 000	3
Liikuntapaikka- rakentaminen	14 100 000	16
Liikunnan koulutus- keskukset	15 519 000	18
Veikkausvoittovarot	13 594 000	
Budjettivarat	1 925 000	
Kunnat	15 363 000	18
Liikuntatieteet	5 616 000	7
Muut momentit	10 172 000	12
Yhteensä	86 389 000	100

3 Kuntien liikuntatoimi

Liikuntapalvelut ovat peruspalveluja, joille julkisen hallinnon on luotava edellytyksiä. Julkisen vallan - siis myös kuntien - liikuntaan liittyvät tehtävät on määritelty vuonna 1999 voimaan tullessa uudessa liikuntalaissa. Liikuntalain (3 §) mukaan kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Kunnalle myönnetään valtionosuutta liikuntatoiminnan käyttökustannuksiin asukasluvun mukaan. Valtionosuus on 37 % euromäärästä, joka saadaan kun kunnan asukasmäärä kerrotaan liikuntatoimintaa

varten asukasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla. Vuonna 2003 liikunnan yksikköhinta oli 10,80 euroa asukasta kohden. Kuntien liikuntatoiminnan valtionosuudet maksetaan veikkausvoittovaroista valtion urheilubudjetista. Valtionosuus muodostaa noin 4 % kuntien liikuntatoiminnan käyttökustannuksista.

Maamme 29 000 liikuntapaikasta 70 % on kuntien omistamia. Opetusministeriö tukee kuntien liikuntapaikkojen rakentamista ja peruskorjausta liikuntalain ja kuntien opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain perusteella harkinnanvaraisella avustusjärjestelmällä.

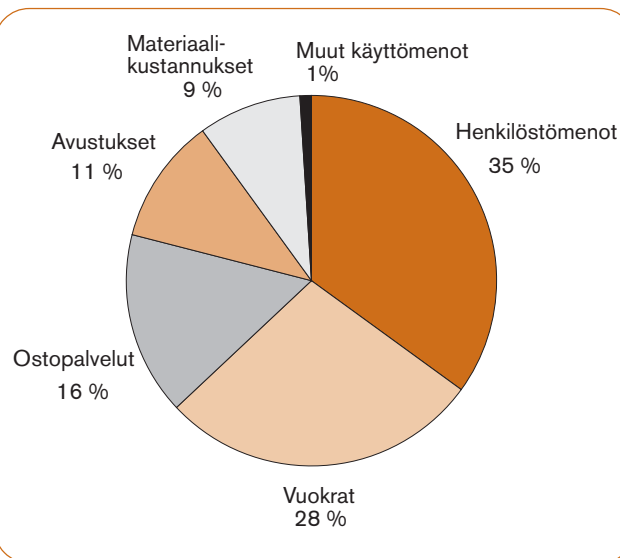
3.1 Valtionapu kuntien liikuntatoimelle 1993-2002 (1000 €)

Kuntien liikuntatoimi							
Vuosi	Vos-peruste euroa/as	Vos	Liikuntatoimen käyttökustan- nukset	Vos:n osuus käyttökustan- nuksista	Investoinnit liikuntaan ja ulkoiluun	Valtionapu investoin- teihin	Valtionavun osuus inv.
1993	15,3	20 253	319 972	6,3 %	47 916	3 349	7,0 %
1994	15,0	20 047	321 283	6,2 %	42 736	7 249	17,0 %
1995	14,3	17 878	337 501	5,3 %	76 333	7 902	10,4 %
1996	14,3	16 778	346 600	4,8 %	84 454	8 518	10,1 %
1997	10,1	15 347	342 505	4,5 %	96 196	9 032	9,4 %
1998	10,4	14 891	347 220	4,3 %	79 944	10 209	12,8 %
1999	10,8	15 410	359 416	4,3 %	77 680	9 091	11,7 %
2000	10,8	15 637	379 631	4,1 %	91 005	9 768	11 %
2001	10,8	15 717	398 831	3,94 %	99 000	9 967	10 %
2002	10,8	15 493	368 307	4,21 %	102 381	9 292	9,1 %

3.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötalous 2002

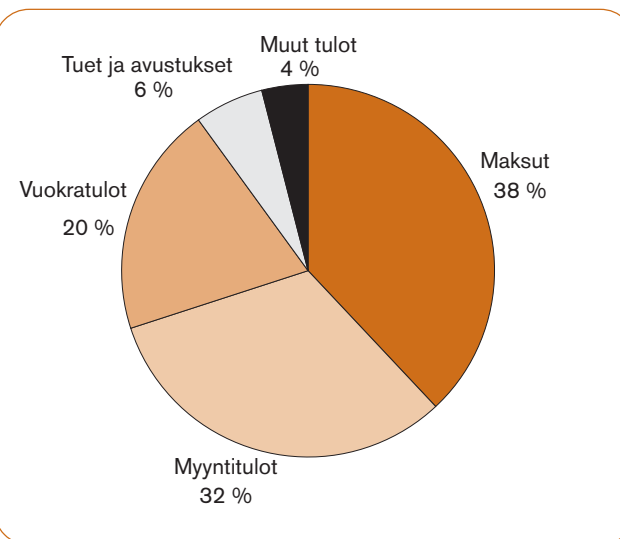
3.2.1 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden menot vuonna 2002

Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden menot koostuvat henkilöstömenoista, vuokrista, ostopalveluista, avustuksista, materiaalikustannuksista, ja muista käyttömenoista. Henkilöstömenot ovat kuntien suurin menoerä. Yhteensä kunnat käyttävät noin 130 miljoonaa euroa henkilöstömenoihin. Vuokriin kunnat käyttävät noin 103 miljoonaa euroa. Ostopalveluihin uppoaa noin 58 miljoonaa euroa, avustuksiin noin 40 miljoonaa euroa ja materiaalikustannuksiin noin 34 miljoonaa euroa. Muut käyttökustannukset muodostavat loput kokonaiskustannuksista noin 4,4 miljoonalla eurolla. Yhteensä kuntien liikuntatoimien käyttötalouden menot ovat noin 370 miljoonaa euroa.

3.2.2 Kuntien liikuntatoimen käyttötaloudet tuotot vuonna 2002

Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden tulot muodostuvat myyntituloista, maksuista, vuokratuloista, avustuksista ja tuista sekä muista tuloista. Näistä suurin tulonlähde on maksut, noin 26 miljoonaa euroa. Maksut voivat kunnista riippuen koostua muun muassa uimahallien ja muiden liikuntapaikkojen käyttömaksuista. Myyntitulot ovat noin 22 miljoonaa euroa ja vuokratulot noin 14 miljoonaa euroa. Avustuksien ja tukien kautta kunnat rahoittavat liikuntatoimintaa noin 4,4 miljoonalla eurolla. Loput tuloista, noin 2,6 miljoonaa euroa tulevat muista tuloista.

3.3 Kuntien liikuntatoimen käyttötalouden kustannusten jakautuminen kuntaryhmittäin 1993-2002 (1000 €)

Kaupunkimaiset kunnat					Taajaan asutut kunnat				Maaseutumaiset kunnat			
Vuosi	Menot	Tulot	Netto	Muutos	Menot	Tulot	Netto	Muutos	Menot	Tulot	Netto	Muutos
			€/as	%			€/as	%			€/as	%
1993	224 634	31 909	65,9		39 314	4 008	43,4		56 025	3 827	38,9	
1994	229 757	32 973	66,8	1,3 %	37 325	4 119	40,7	-6,2 %	54 201	4 116	37,5	-3,5 %
1995	242 823	40 426	67,9	1,8 %	39 162	4 011	43,2	6,2 %	55 515	4 596	38,3	2,2 %
1996	248 809	39 857	69,5	2,2 %	46 638	5 210	46,3	7,0 %	51 153	4 020	38,2	-0,4 %
1997	250 016	45 453	66,8	-3,9 %	43 634	6 374	43,6	-5,8 %	48 855	6 146	35,5	-7,0 %
1998	250 525	45 222	66,4	-0,5 %	46 415	7 022	46,1	5,8 %	50 279	6 089	37,2	4,7 %
1999	261 024	46 545	68,6	3,3 %	46 778	6 900	46,8	1,5 %	51 614	6 624	37,7	1,4 %
2000	277 166	49 516	72,5	5,6 %	48 897	7 658	48,9	4,7 %	53 569	7 040	39,2	4,0 %
2001	292 095	51 246	75,0	3,5 %	54 493	7 829	52,0	6,2 %	52 243	6 272	42,0	0,1
2002	301 857	54 522	77,0	2,7 %	56 794	8 176	55,0	5,8 %	53 732	6 607	42,0	0,0
1993-2002				16,8 %				26,8 %				8,1 %

4 Liikuntapaikat

Valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha avustusten myöntämiseksi liikuntapaikkojen sekä niihin liittyvien vapaa-aikatojen perustamishankkeisiin. Avustuksilla edistetään erityisesti laajojen käyttäjäryhmien tarpeisiin tarkoitettujen liikuntapaikkojen rakentamista, hankkimista, peruskorjaamista ja varustamista. Avustusta myönnetään ensisijaisesti kunnalle tai kuntayhtymälle sekä kunnan tai kuntayhtymän määräämisvallassa olevalle yhteisölle. Avustusta voidaan myöntää myös muille yhteisöille.

Edellä tarkoitetuista valtionavustuksista on voimassa mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään valtionavustuksesta perustamishankkeeseen. Ministeriön on myöntäessään avustuksia liikuntapaikkarakentamiseen pyydettävä asianomaisen lääninhallituksen ja valtion liikunta-neuvoston lausunto.

Valtion talousarvioesityksen mukaisesti liikuntapaikkarakentamisen painopisteenä ovat uimahallien peruskorjaukset ja lähiliikuntapaikat. Liikuntapaikkojen rakentamisen valtakunnallinen rahoitusuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Rahoitusuunnitelmassa nimetään ennakoivasti hankkeet, joita opetusministeriö varautuu avustamaan seuraavina neljänä vuotena edellyttäen, että rahoituskehys säilyy arvioitun suuruisena.

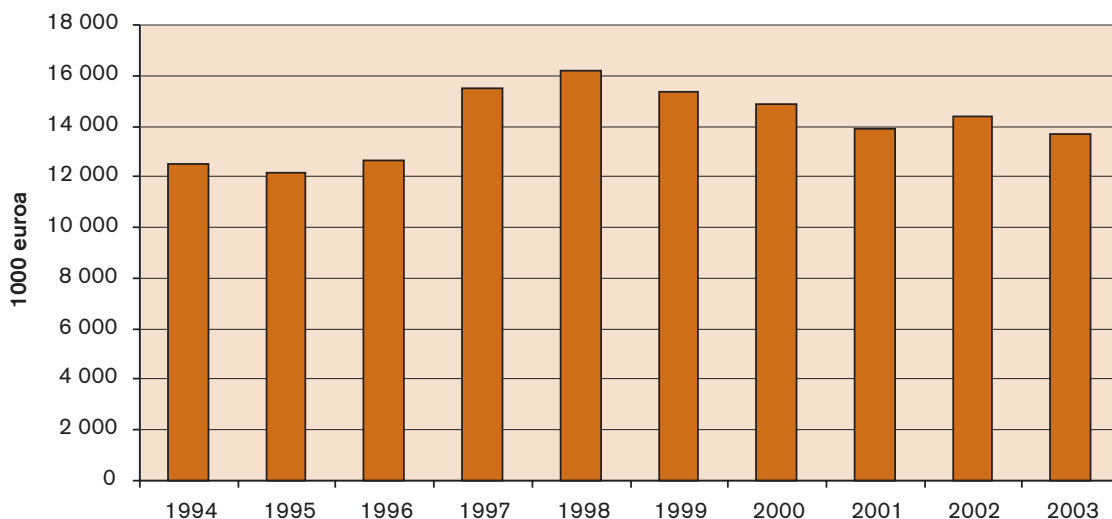
Vuosia 2001, 2002 ja 2003 lukuun ottamatta avustusteluihin sisältyvät myös liikuntapaikkara-

kentamiseen liittyvään kehittämis- ja tutkimustoimintaan sekä suunnistuskarttojen valmistukseen myönnetty avustukset. Vuonna 2002 liikuntapaikkarakentamisen tutkimustoimintaan myönnettiin 604 000 € ja vuonna 2003 670 000 €. Vuosien 1994-2003 avustukset on muutettu vuoden 2003 rahanarvoon rakennuskustannusindeksin (vuoden 1990 pisteluku on 100) avulla.

4.1 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnetty avustukset 1994-2003 (1000 €)

Vuosi	Avustukset	Indeksikorjatut avustukset
1994	10 764	12 502
1995	10 596	12 152
1996	10 932	12 635
1997	13 741	15 504
1998	14 649	16 160
1999	14 105	15 347
2000	14 072	14 874
2001	13 539	13 902
2002	14 076	14 366
2003	13 717	13 717

4.2 Liikuntapaikkarakentamiseen myönnettyjen avustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1994-2003

4.3 Valtionavustukset liikuntapaikkojen perustamishankkeiden rakennuskustannuksiin vuosina 2002 ja 2003 (1000 €)

Lääni	Opetusministeriö				Lääninhallitukset				Yhteensä			
	Avustukset				Avustukset				Avustukset			
	2002 euroa	%	2003 euroa	%	2002 euroa	%	2003 euroa	%	2002 euroa	%	2003 euroa	%
Etelä-Suomi	3 018	32,19	2 690	30,6	1 650	35,1	1 670	34,8	4 668	33,2	4 360	32,1
Länsi-Suomi	2 730	29,12	2 600	29,6	1 650	35,1	1 670	34,8	4 380	31,1	4 270	31,4
Itä-Suomi	2 200	23,46	1 085	12,3	500	10,6	500	10,4	2 700	19,2	1 585	11,7
Oulu	618	6,59	1 310	14,9	460	9,8	520	10,8	1 078	7,7	1 830	13,5
Lappi	100	1,07	210	2,4	440	9,4	440	9,2	540	3,8	650	4,8
Valtakunnalliset hankkeet	710	7,57	900	10,2					710	5,0	900	6,6
Yhteensä	9 376	100	8 795	100	4 700	100	4 800	100	14 076	100	13 595	100

4.4 Liikuntapaikkarakentamista koskevien hakemusten ja myönnettyjen avustusten määrät vuosina 2002 ja 2003

Lääni	2002				2003			
	Hakemuksia		Myöntöjä		Hakemuksia		Myöntöjä	
	Lääni	OPM	Lääni	OPM	Lääni	OPM	Lääni	OPM
Etelä-Suomi	86	35	63	12	74	25	44	8
Länsi-Suomi	71	14	43	7	82	15	50	6
Itä-Suomi	22	15	11	5	22	9	15	4
Oulu	22	6	18	4	44	6	16	3
Lappi	39	1	21	1	31	3	17	2
Valtakunnalliset hankkeet		3		2		4		2
Yhteensä	240	71	156	31	253	62	142	25

5 Valtakunnalliset ja alueelliset liikunnan koulutuskeskukset

Suomessa on 11 valtakunnallista ja 3 alueellista liikunnan koulutuskeskusta, jotka järjestävät monipuolista liikuntaan liittyvää vapaatavoitteista koulutusta samoin kuin alan ammatillista perus- ja lisäkoulutusta.

Vuoden 1999 alusta voimaan tullut uusi koulutuslainsäädäntö koskee myös valtakunnallisia ja alueellisia liikunnan koulutuskeskuksia. Toimintaa ja valtionrahoitusta säätelevät laki vapaasta sivistystyöstä, laki ammatillisesta perusopetuksesta, laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta sekä laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta.

Seuraavassa esitettävät tiedot koskevat vapaata sivistystyötä liikunnan koulutuskeskusten toiminnassa.

harkinnanvaraisia lisäavustuksia ole jaettu. Käyttökustannusten valtionosuuden perusteena käytetään suoritteiden määrää sekä suoritteille vahvistettavia keskimääräisiä yksikköhintoja. Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön suoritteena käytetään vuoden 1993 valtionosuusuudistuksen jälkeen opiskelijavuorokautta. Vuonna 1999 alussa voimaan tulleen koulutuslainsäädännön uudistuksen seurauksena valtionapukelpoihin opiskelijavuorokausiin sisältyy vain vapaan sivistystyön vuorokaudet, ei siis ammatillinen koulutus. Suoritekohtaisten yksikkökustannusten laskennassa on käytetty koulutuskeskusten ilmoittamia valtionapukelpoisia toteutuneita opiskelijavuorokausia.

5.1 Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset

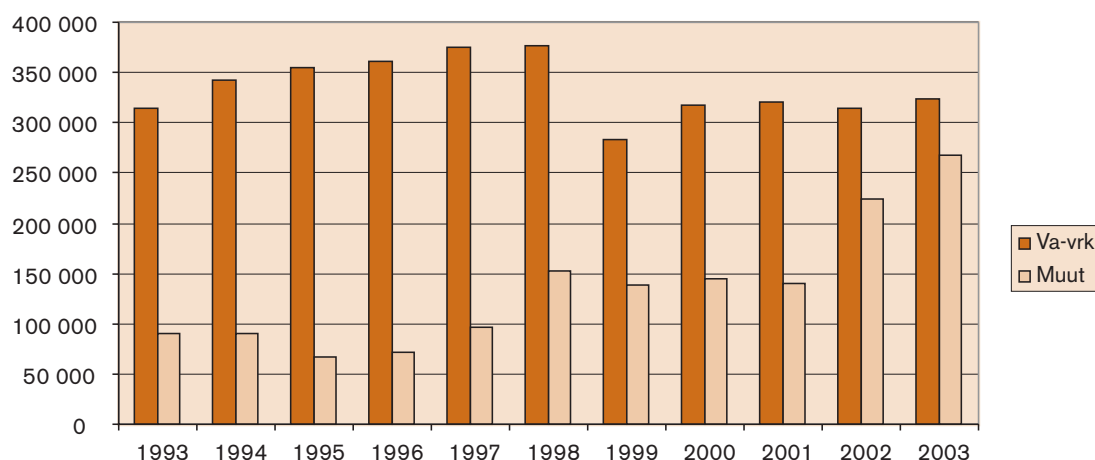
Vuosien 1993-1999 käyttökustannukset sisältävät suoriteperusteisen käyttökustannusten valtionosuuden, harkinnanvaraisen lisäavustuksen ja vuokra-aron pääomakorvaukset. Vuodesta 1999 lähtien ei

5.1.1. Käyttökustannusten valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1981-1992
Käyttökustannusten valtionosuus ja opiskelijavuorokaudet vuosina 1993-2003

Valtionapu Vuosi	Milj. euroa	Kurssipäivät Va-pv	Muut	Yht.	Euroa/Va-pv
1981	4,04	221 160	100 470	321 630	18
1982	4,71	231 938	94 723	326 661	20
1983	5,58	243 473	96 753	340 226	23
1984	6,17	261 774	93 678	355 452	24
1985	7,59	273 814	98 983	372 797	28
1986	7,05	270 284	104 859	375 143	26
1987	9,15	287 754	106 517	394 271	32
1988	9,22	294 729	125 941	420 670	31
1989	8,73	330 567	124 074	454 641	26
1990	9,77	292 525	97 889	390 414	33
1991	11,32	345 139	128 361	473 500	33
1992	11,97	363 588	129 245	492 833	33

Valtionosuus		Toteutetut opiskelijavuorokaudet			Toteutettujen vrk:en mukaan
Vuosi	Milj. euroa	Va-vrk	Muut	Yht.	Euroa/Va-vrk
1993	12,06	315 043	90 828	405 871	38
1994	11,37	342 809	90 936	433 745	33
1995	12,23	355 590	66 984	422 574	34
1996	13,47	360 872	72 233	433 105	37
1997	14,90	375 017	95 794	470 811	40
1998	16,87	376 639	152 578	529 217	45
1999	10,75	284 028	137 869	421 897	38
2000	10,93	317 620	144 196	464 134	34
2001	11,31	319 947	140 320	460 267	35
2002	11,88	314 597	224 762	539 359	38
2003	11,99	323 331	268 115	591 446	37

5.1.2 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokausien kehitys vuosina 1993-2003

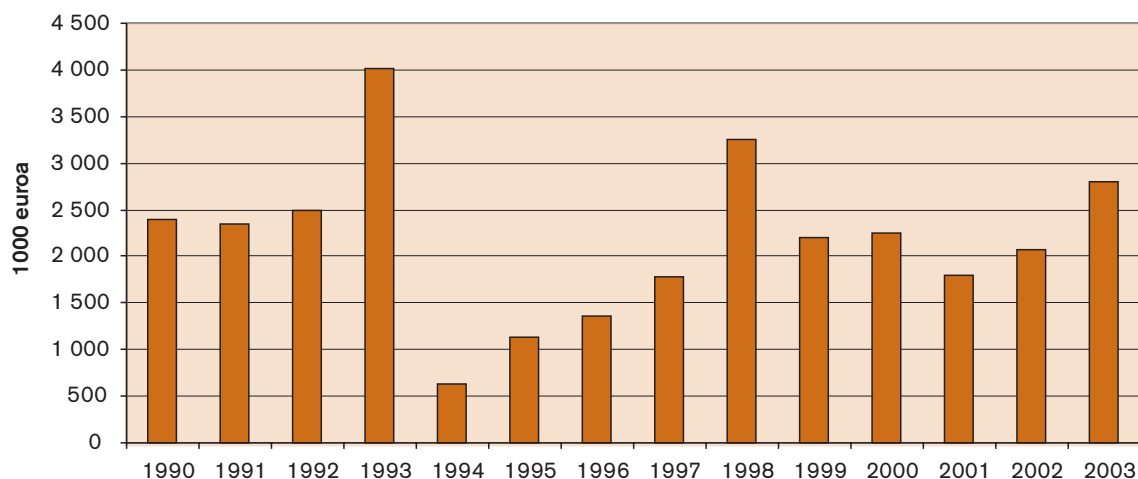

5.1.3 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustukset vuosina 1990-2003 (1000 €)

Vuosi	Veikkaus-voittorahat	Indeksikorjatut avustukset
1990	2018	2 396
1991	2018	2 344
1992	2 108	2 493
1993	3 411	4 021
1994	538	625
1995	992	1 138
1996	1 177	1 361
1997	1 578	1 781
1998	2 946	3 250
1999	2 018	2 196
2000	2 133	2 254
2001	1 758	1 805
2002	2 057	2 076
2003	2 802	2 802

Liikunnan koulutuskeskukset voivat saada vuosittain käyttökustannusavustusten lisäksi myös harkinnanvaraisia kokeilu- ja kehittämisavustuksia sekä perustamishankkeiden avustuksia. Vuoden 1993 avustus sisältää 366 481 euroa työllisyysmäärärahaa. Taulukoissa 5.1.3 ja 5.1.4 vuosien 1990-2002 investointiavustukset on muutettu vuoden 2003 rahantarvion rakennuskustannusindeksin (vuoden 1990 pisteluku on 100) avulla.

5.1.4 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten investointiavustusten indeksikorjattu kehitys vuosina 1990-2003

5.1.5 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön suoriteperusteinen valtionosuus sekä opiskelijavuorokaudet vuonna 2003

Taulukossa 5.1.5 esitetään vapaan sivistystyön osalta valtion kokonaisrahoitus, johon sisältyy käyttökustannusten suoriteperusteinen valtionosuus, vuokra-arvon pääomakorvaukset sekä kokeilu- ja kehittämisyavustukset. Taulukossa esitetään myös sekä suoriteperusteisen valtionosuuden perusteena käytettävät

opiskelijavuorokaudet opetusministeriön päätöksen mukaan että toteutuneet vapaan sivistystyön opiskelijavuorokaudet. Lisäksi taulukossa ilmoitetaan toteutuneet maksullisen palvelutoiminnan (liikunnan koulutuskeskusten järjestämä maksullinen toiminta) vuorokaudet.

Valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset	Valtion kokonaisrahoitus (€)	Opiskelijavuorokaudet						
		OPM:n päätös suoriteper. vos/€	va-vrk	€/va-vrk	Toteutuneet va-vrk	€/va-vrk	maksulliset vrk	kaikki vrk
Eerikkilän Urheiluopisto	970 001	920 001	19 840	46	27 693	33	8 715	39 768
Kisakallion Urheiluopisto	1 145 548	875 948	18 890	46	20 380	43	11 536	41 702
Kuortaneen Urheiluopisto	3 864 150	1 461 150	31 510	46	39 719	37	14 280	64 394
Lapin Urheiluopisto	469 208	439 208	10 280	43	13 520	32	2 929	56 110
Liikuntakeskus Pajulahti	1 751 545	1 200 545	25 890	46	32 697	37	21 382	63 785
Solvalla Idrottsinstitut	426 824	292 601	6 310	46	8 715	34	6 192	23 600
Suomen Urheiluopisto	2 452 502	2 357 502	50 840	46	71 324	33	10 522	136 230
Tanhuvaaran Urheiluopisto	1 476 263	1 140 263	24 590	46	30 845	37	1 576	40 759
Urheiluopisto Kisakeskus	923 710	923 710	19 920	46	19 373	48	1 724	22 368
Varalan Urheiluopisto	1 835 545	970 545	20 930	46	26 702	36	16 331	54 614
Vuokatin Urheiluopisto	1 468 953	1 418 953	30 600	46	32 362	44	12 728	48 116
Yhteensä	16 784 249	12 000 426	259 600		323 330		107 915	591 446
Keskiarvo				46		38		

5.2 Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset

Alueellisia liikunnan koulutuskeskuksia on kolme: Joensuussa, Haukiputaalla sekä Vöyrissä. Vapaan sivistystyön suoritteena käytetään vuoden 1993 valtionosuusuudistuksen jälkeen opiskelijapäivää.

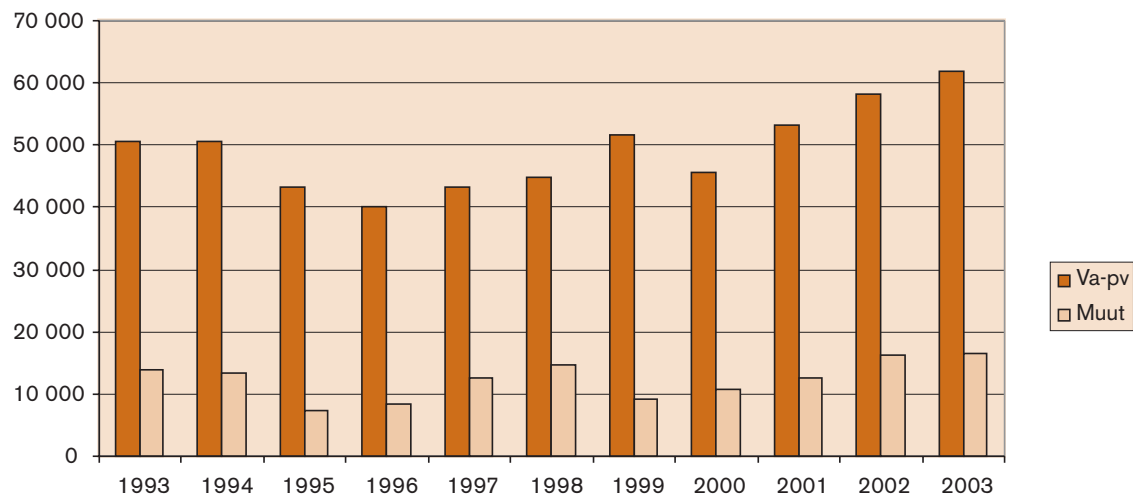
5.2.1 Valtionapu ja kurssipäivät vuosina 1990-1992 Valtionosuus ja opiskelijapäivät vuosina 1993-2003

Valtionapu		Kurssipäivät			Toteutuneet	Va-pv %-osuus
Vuosi	€	Va-pv	Muut	Yhteensä	€/Va-pv	kaikista
1990	336376	59 650	18 726	78 376	5,7	76
1991	403651	60 510	30 936	91 446	6,7	66
1992	437289	41 935	47 913	89 848	10,4	47
Valtionosuus		Opiskelijapäivät			Toteutetut	Va-pv %-osuus
Vuosi	€	Va-pv	Muut	Yhteensä	€/Va-pv	kaikista
1993	289 573	50 511	13 851	64 362	5,7	78
1994	254 393	50 482	13 325	63 807	5,0	79
1995	216 626	43 271	7 213	50 484	5,0	86
1996	216 710	40 164	8 367	48 531	5,4	83
1997	215 911	43 230	12 541	55 771	5,0	78
1998	234 168	44 828	14 624	59 452	5,2	75
1999	260 859	51 576	9 215	60 791	5,1	85
2000	283 240	45 700	10 688	56 388	6,2	81
2001	452 156	53 091	12 715	65 806	8,5	81
2002	452 140	58 253	16 385	74 638	7,8	78
2003	490 620	61 743	16 614	78 357	8	79

Taulukossa 5.2.1 esitetään vapaan sivistystyön suoriteperusteinen käyttökustannusten valtionosuus sekä tiedot toteutuneista opiskelijapäivistä (valtionapukelpoiset ja muut päivät eriteltynä). Suoritekohtaisten yksikkökustannusten laskennassa on käytetty koulutuskeskusten ilmoittamia valtionapukelpoi-

sia toteutuneita opiskelijapäiviä. Vuodesta 1993 eteenpäin Suomen Urheiluliitmailuopiston valtionavustus ei sisälly lukuihin.

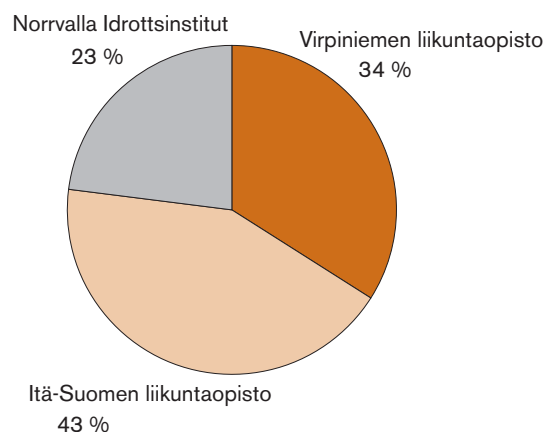
5.2.2 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien kehitys vuosina 1993-2003

5.2.3 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön käyttökustannusten suoriteperusteinen valtionosuus sekä opiskelijapäivät vuonna 2003

Alueelliset liikunnan koulutuskeskukset	Valtionapu €	Opiskelijapäivät					
		OPM:n päätös		Toteutuneet			
		va-pv	€/va-pv	va-pv	€/va-pv	maksulliset pv	kaikki pv
Itä-Suomen liikuntaopisto	208 754	21 700	9,6	26 841	7,8	13 300	40 141
Norralla Idrottsinstitut	113 516	11 800	9,6	14 154	8,0	0	14 154
Virpiniemen liikuntaopisto	168 350	17 500	9,6	20 748	8,1	1 330	22 078
Yhteensä	490 620	51 000		61 743		14 630	76 373
Keskiarvo			9,6		7,9		

5.2.4 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten käyttökustannusten suoriteperusteisen valtionosuuden (490 620 €) jakautuminen vuonna 2003

5.3 Liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät vuonna 2003

Liikunnan koulutuskeskukset järjestävät neljän tyyppistä koulutusta: vapaa sivistystyö, ammatillinen peruskoulutus, ammatillinen lisäkoulutus ja maksullinen palvelutoiminta. Taulukossa 5.3.1 esitetään kunkin koulutustyyppin opiskelijamäärät valtakunnallisissa ja alueellisissa koulutuskeskuksissa.

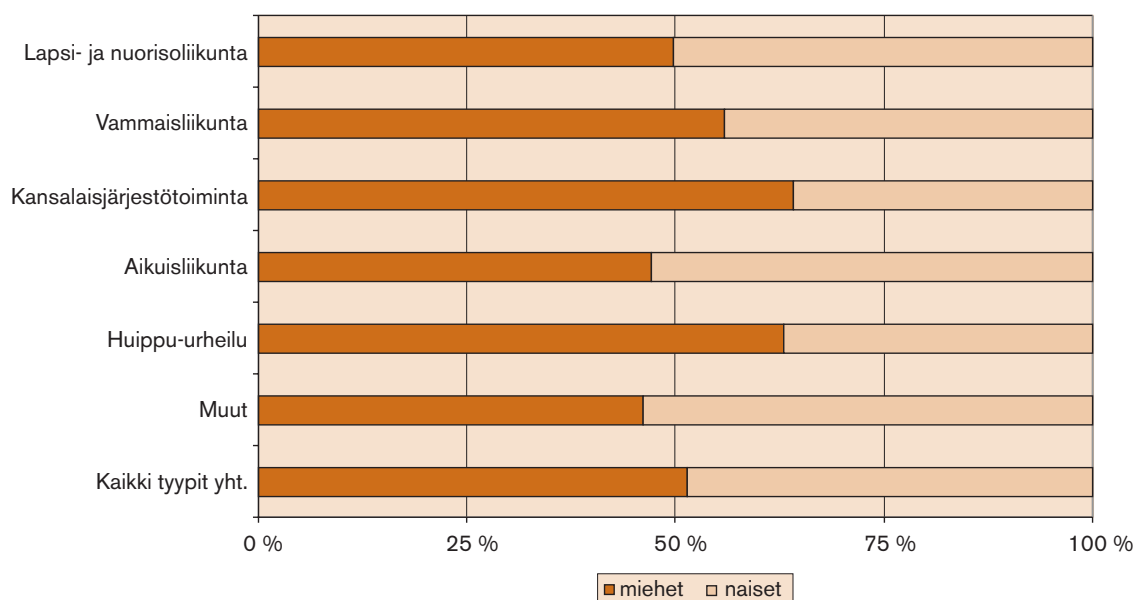
Koulutustyyppi	Valtakunnalliset opistot		Alueelliset opistot	
	n	%	n	%
Vapaan sivistystyön koulutus	121 879	56,5 %	75 254	98,6 %
- lapsi- ja nuorisoliikunta	66 130		26 599	
- vammaisliikunta	1 389		371	
- kansalaisjärjestötoiminta	11 050		4 974	
- aikuisliikunta	33 182		33 182	
- huippu-urheilu	8 614		8 614	
- muut	1 514		1 514	
Ammatillinen peruskoulutus	518	0,2 %	0	0 %
- nuorisosteen ammatillinen peruskoulutus	460		0	
- aikuisten ammatillinen peruskoulutus	53		0	
- vammaisten valmentava ja kuntouttava opetus	5		0	
Ammatillinen lisäkoulutus	314	0,1 %	163	0,2 %
- tutkintoon tähtäävä koulutus	225		70	
- muu pitkäkestoinen lisäkoulutus	89		93	
- lyhytkestoinen ammatillinen täydennyskoulutus	0		0	
Maksullinen palvelutoiminta	93 165	43,2 %	899	1,2 %
- ammattikorkeakoulun tutkintotavoitteiden koulutus	419		0	
- työvoimapolitiittinen koulutus	1		0	
- oppisopimuskoulutus/teoriakurssit	301		0	
- työnantajan tilaama koulutus	11 817		589	
- urheiluseurojen ja liikuntajärjestöjen koulutus	50 135		212	
- muun lainsäädännön perusteella toteutettava koulutus	3 233		0	
- muut	27 259		98	
Yhteensä	215 876	100 %	76 316	100 %

5.3.1 Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät koulutustehtävittäin vuonna 2003

OPISTO	Vapaa sivistystyö		Ammatillinen peruskoulutus		Ammatillinen lisäkoulutus		Muu maksullinen palvelutoiminta		Yhteensä		
	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Miehet	Naiset	Kaikki
Eerikkilän Urheiluopisto	9 195	3 604	0	0	15	30	17 515	8 864	26 725	12 498	39 223
Kisakallion Urheiluopisto	3 460	4 049	44	43	0	0	11 582	6 744	15 086	10 836	25 922
Kuortaneen Urheiluopisto	8 362	4 598	68	25	8	11	2 829	1 109	11 267	5 743	17 010
Lapin Urheiluopisto	2 906	5 695	35	27	42	38	441	443	3 424	6 203	9 627
Liikuntakeskus Pajulahti	5 753	4 941	45	19	10	3	4 097	3 151	9 905	8 114	18 018
Solvalla Idrottsinstitut	335	317	10	5	3	9	2 950	3 242	3 297	3 573	6 870
Suomen Urheiluopisto	15 016	10 663	67	32	107	17	2 391	1 147	17 581	11 859	29 440
Tanhuvaaran Urheiluopisto	5 156	4 014	34	21	0	0	7048 *		5 190	4 035	9 225
Urheiluopisto Kisakeskus	3 659	3 506	0	0	11	29	1 727	1 422	5 397	4 957	10 354
Varalan Urheiluopisto	3 208	3 896	22	22	23	24	6 072	6 796	9 325	10 738	20 063
Vuokatin Urheiluopisto	5 456	3 686	0	0	15	19	2 682	1 685	8 153	5 390	13 543
YHTEENSÄ	62 506	48 969	324	194	234	180	52 286	34 603	115 350	83 945	199 295
%-osuus	56	44	63	37	56	44	63	37	58	42	100

* Tanhuvaaran urheiluopisto ei ole eritellyt maksullista palvelutoimintaansa, joten Tanhuvaaran luvut eivät sisälly miesten ja naisten yhteislukuihin. Lopullisessa yhteisummassa Tanhuvaara on kuitenkin mukana.

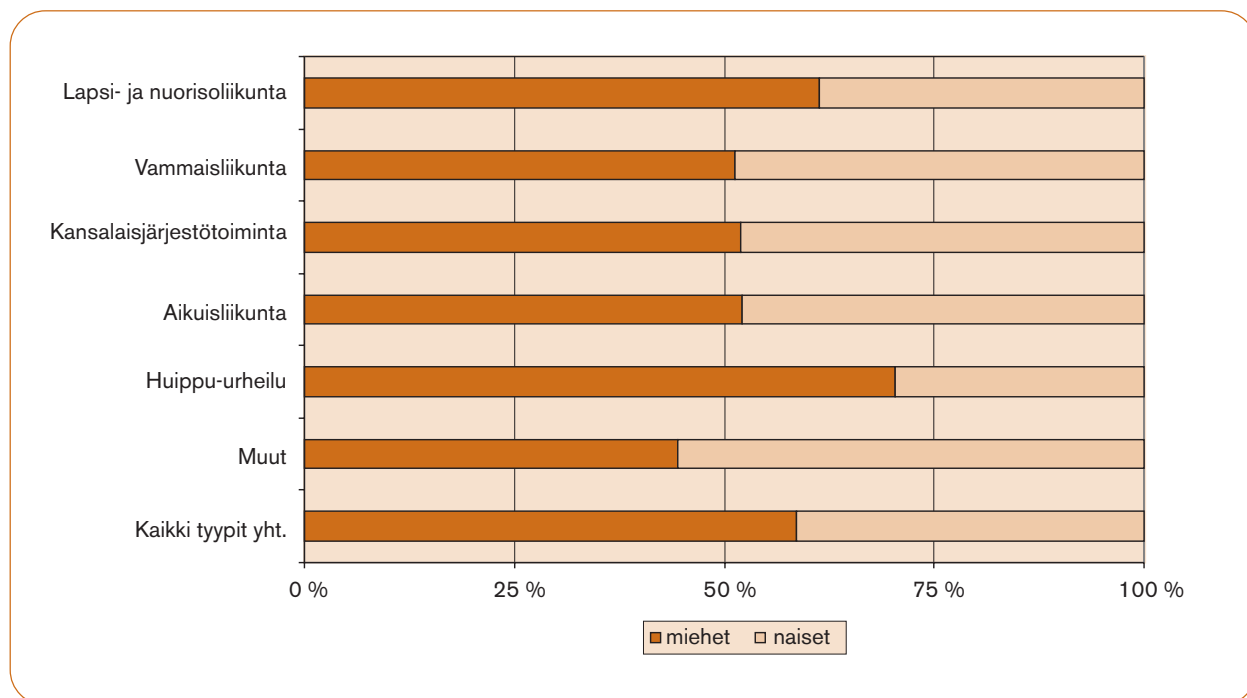
5.3.2 Nais- ja miesopiskelijoiden määrä valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa vuonna 2003

5.3.3 Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijamäärät koulutustehtävittäin vuonna 2003

OPISTO	Vapaa sivistystyö		Ammatillinen peruskoulutus		Ammatillinen lisäkoulutus		Muu maksullinen palvelutoiminta		YHTEENSÄ		Kaikki
	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset	miehet	naiset	
Itä-Suomen Liikuntaopisto	5874	4949	0	0	38	97	0	0	5912	5046	10958
Virpinemen Liikuntaopisto	8773	6876	0	0	4	24	551	348	9328	7248	16576
Norrvala Idrottsinstitut	9162	4992	0	0	0	0	0	0	9162	4992	14154
YHTEENSÄ	23809	16817	0	0	42	121	551	348	24402	17286	41688
%-osuus	59	41	0	0	26	74	61	39	59	41	100

5.3.4 Nais- ja miesopiskelijoiden määrä alueellisten liikunnan koulutuskeskusten vapaan sivistystyön koulutuksessa vuonna 2003

6 Liikuntajärjestöt

Suomalainen liikuntakulttuuri perustuu suurelta osin kansalaistoimintaan. Liikunta on selvästi suurin kansalaistoiminnan muoto Suomessa. Maassamme on yli 7000 liikunta- ja urheiluseuraa, joissa toimii yli 500 000 vapaaehtoista.

Opetusministeriö rahoittaa osan valtakunnallisten liikuntajärjestöjen menoista vuosittain myönnettävillä harkinnanvaraisilla valtionavustuksilla. Näitä järjestöjä on kaikkiaan noin 130.

Liikuntalaissa määritellään valtion talousarvioon vuosittain otettava määräraha valtakunnallisten ja alueellisten liikuntajärjestöjen toiminnan avustamiseen. Valtionavustusta myönnetään toiminnan tukemiseen. Valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon, miten järjestö toimii liikuntalain mukaisesti. Järjestön tulee edistää liikuntaa, kilpa- ja huippu-urheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä

sekä tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä liikunnan avulla. Lisäksi järjestön on liikunnan avulla edistettävä tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä tuettava kulttuurien moninaisuutta ja ympäristön kestävä kehitystä.

Vuonna 2003 seuraaville hakijoille ei myönnetty valtionapukelpoisuutta: Suomen Cheerleadingliitto ry, Suomen CP-liitto ry, Suomen Diabetesliitto ry, Suomen Urheilijoiden Unioni ry sekä Suomen Yukigassen liitto ry. Myöskään Saamelaisten Urheiluliitto Suomessa ry ja Suomen Muay Thai-liitto ry eivät olleet avustuskelpoisia.

6.1 Liikuntajärjestöille myönnetyt valtionavustukset 1990-2003 (€)

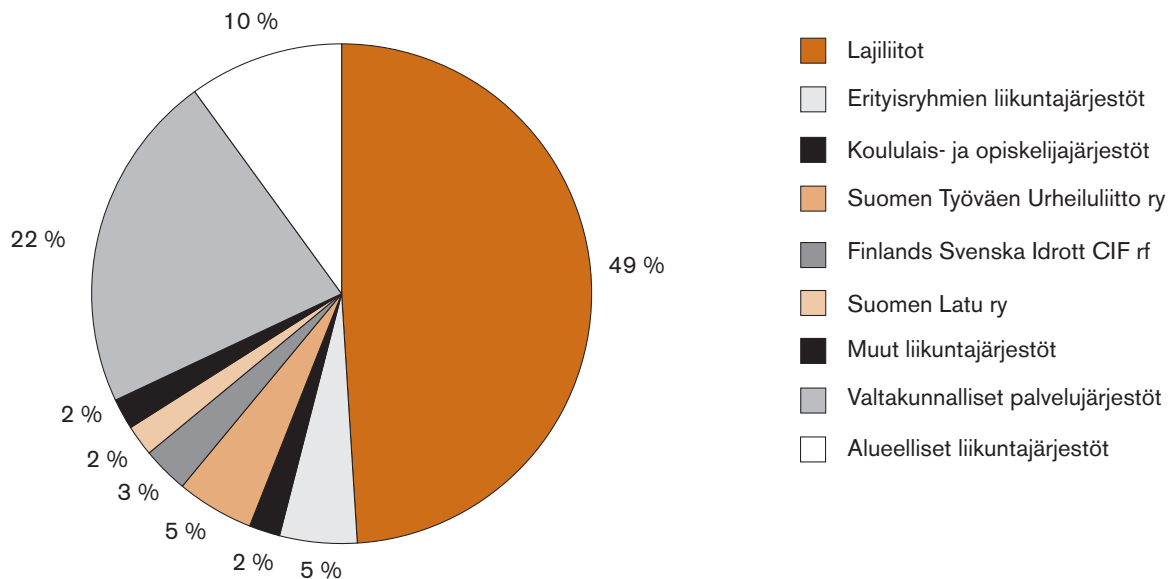
Vuosi	Valtionavustuksiin		Avustuksen reaaliarvo	Reaalimuutos ed. vuoteen	Va:n muutos (%)	
	oikeuttavat menot	Valtion-avustukset			Avustus%	edellisestä vuodesta
1990	45 862 157	19 913 450	26 685 365		43,4	
1991	48 367 148	21 359 867	27 423 313	2,8 %	44,2	7,3
1992	47 115 493	21 023 491	26 284 867	-4,2 %	44,6	-1,6
1993	47 279 813	21 511 236	26 397 138	0,4 %	45,5	2,3
1994	43 636 526	18 164 296	22 018 446	-16,6 %	41,6	-15,6
1995	49 669 931	20 350 739	24 298 782	10,4 %	41,0	12,0
1996	52 699 332	19 392 068	22 722 403	-6,5 %	36,8	-4,7
1997	58 442 109	19 787 310	22 960 202	1,0 %	33,9	2,0
1998	61 739 601	19 963 907	22 658 655	-1,3 %	32,3	0,9
1999	68 719 905	20 317 102	22 650 438	0,0 %	29,6	1,8
2000	63 369 522	20 401 195	22 064 336	-2,6 %	32,2	0,4
2001	59 366 882	21 528 055	22 567 601	2,3 %	36,3	5,5
2002	77 935 585	22 301 000	23 094 010	2,3 %	28,6	3,6
2003	70 942 050	22 434 000	22 434 000	-2,9 %	31,6	0,6

* Lukuihin ei sisälly SLU ja Suomen Olympiayhdistys ry

6.2 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöryhmittäin 2002 ja 2003 (€)

Järjestöryhmä	Avustus 2002		2003	
	euroa	%	euroa	%
Varsinaiset liikuntajärjestöt				
Lajiliitot	13 053 100	49,6	13 172 700	49,8
Erityisryhmien liikuntajärjestöt	1 191 000	4,5	1 203 500	4,5
Koululais- ja opiskelijajärjestöt	496 000	1,9	496 000	1,9
Suomen Työväen Urheiluliitto ry	1 345 500	5,1	1 345 500	5,1
Finlands Svenska Idrott Cif rf	723 500	2,8	723 900	2,7
Suomen Latu ry	497 000	1,9	500 000	1,9
Muut liikuntajärjestöt	606 700	2,3	610 200	2,3
Liikunnan palvelujärjestöt				
Valtakunnalliset palvelujärjestöt	5 774 500	22,0	5 800 500	21,9
Alueelliset liikuntajärjestöt	2 616 700	9,9	2 616 700	9,9
Vuonna 2002 tulleet uudet hakijat				
Suomen Parkinson-liitto ry			2 000	0,0
Yhteensä	26 304 000	100,0	26 471 000	100,0

6.2.1 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöryhmittäin 2003

6.3 Valtionavustusta saaneet liikuntajärjestöt järjestöryhmittäin vuosina 1998-2003

Järjestöryhmä	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Varsinaiset liikuntajärjestöt						
Lajiliitot	72	72	73	71	71	70
Erityisryhmien liikuntajärjestöt	11	13	13	14	12	12
Koululais- ja opiskelijajärjestöt	4	4	4	4	4	4
Suomen Työväen Urheiluliitto ry	1	1	1	1	1	1
Finlands Svenska Idrott CIF rf	1	1	1	1	1	1
Suomen Latu ry	1	1	1	1	1	1
Muut liikuntajärjestöt	16	16	17	17	17	17
Liikunnan palvelujärjestöt						
Valtakunnalliset palvelujärjestöt	5	5	5	5	5	5
Alueelliset liikuntajärjestöt	12	13	15	15	15	15
Vuonna 2002 tulleet uudet hakijat						
Suomen Parkinson-liitto ry						1
Yhteensä	123	126	130	129	127	127

6.4 Liikuntajärjestöjen valtionavustukset järjestöittäin 2002 ja 2003 (€)

Järjestöryhmä / järjestö	2 002	2 003	%-muutos
I Varsinaiset liikuntajärjestöt			
1. Lajiliitot			
1 Autourheilun Kansallinen Keskusliitto ry	207 000	200 000	-3,38
2 Suomen Aikidoliitto ry	27 000	27 000	0,00
3 Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto ry	30 000	30 000	0,00
4 Suomen Ampumaurheiluliitto ry	340 000	340 000	0,00
5 Suomen Ampumahiihtoliitto ry	90 000	90 000	0,00
6 Suomen Baseball ja Softball Liitto ry	5 000	5 000	0,00
7 Suomen Biljardiliitto ry	30 000	30 000	0,00
8 Suomen Castingliitto ry	6 700	6 700	0,00
9 Suomen Curlingliitto ry	25 200	25 200	0,00
10 Suomen Dartsliitto ry	25 000	25 000	0,00
11 Suomen Golfliitto ry	340 000	340 000	0,00
12 Suomen Hiihtoliitto ry	595 000	748 700	25,83
13 Suomen Hockeyliitto ry	27 000	27 000	0,00
14 Suomen Ilmailuliitto ry	100 000	95 000	-5,00
15 Suomen ITF Taekwon-Do ry	5 100	5 200	1,96
16 Suomen Jousiampujain Liitto ry	45 400	45 400	0,00
17 Suomen Judoliitto ry	140 000	140 000	0,00
18 Suomen Jääkiekkoliitto ry	920 000	900 000	-2,17
19 Suomen Jääpalloliitto ry	76 000	76 000	0,00
20 Suomen Kanootiliitto ry	80 000	80 000	0,00
21 Suomen Karateliitto ry	134 400	137 000	1,93
22 Suomen Kaukalopallounioni ry	110 000	105 000	-4,55
23 Suomen Keilailuliitto ry	150 000	148 000	-1,33
24 Suomen Keskusshakkiliitto ry	26 500	26 500	0,00
25 Suomen Kiipeilyliitto ry	20 000	25 000	25,00
26 Suomen Koripalloliitto ry	471 000	475 000	0,85
27 Suomen Kyykkäliitto ry	8 000	8 000	0,00
28 Suomen Käsipalloliitto ry	79 000	79 000	0,00
29 Suomen Lentopalloliitto ry	567 000	574 000	1,23
30 Suomen Liitokiekkoliitto ry	17 000	15 000	-11,76
31 Suomen Luisteluliitto ry	142 000	145 000	2,11
32 Suomen Lumilautaliitto ry	30 000	30 000	0,00
33 Suomen Miekkailuliitto ry	28 000	28 000	0,00
34 Suomen Moottoriliitto ry	167 500	159 000	-5,07
35 Suomen Nappulaliigaliitto ry*	27 800	0	-100,00

Järjestöryhmä / järjestö	2 002	2 003	%-muutos
36 Suomen Nykyaikaisen viisiottelun liitto ry	32 000	32 000	0,00
37 Suomen Nyrkkeilyliitto ry	120 000	125 000	4,17
38 Suomen Painiliitto ry	165 000	170 000	3,03
39 Suomen Painonnostoliitto ry	112 000	115 000	2,68
40 Suomen Palloliitto ry	1 310 000	1 340 000	2,29
41 Suomen Pesäpalloliitto ry	405 000	405 000	0,00
42 Suomen Pétanque-Liitto ry	26 000	26 000	0,00
43 Suomen Potkunyrkkeilyliitto ry	17 000	17 000	0,00
44 Suomen Purjehtijaliitto ry	180 000	180 000	0,00
45 Suomen Pyöräilyunioni ry	100 000	100 000	0,00
46 Suomen Pöytätennisliitto ry	80 000	80 000	0,00
47 Suomen Ratagolfliitto ry	13 500	13 000	-3,70
48 Suomen Ratsastajainliitto ry	337 000	350 000	3,86
49 Suomen Ringeteliitto ry	88 000	92 000	4,55
50 Suomen Saappaanheittoliitto ry	5 000	4 000	-20,00
51 Suomen Salibandyliitto ry	505 000	500 000	-0,99
52 Suomen Soutuliitto ry	60 000	60 000	0,00
53 Suomen Squashliitto ry	120 000	120 000	0,00
54 Suomen Sulkapalloliitto ry	143 000	148 000	3,50
55 Suomen Suunnistusliitto ry	575 000	585 000	1,74
56 Suomen Taekwondoliitto ry	68 000	68 000	0,00
57 Suomen Taidoliitto ry	22 000	22 000	0,00
58 Suomen Taitoluisteluliitto ry	145 000	140 000	-3,45
59 Suomen Tanssieurheiluliitto ry	178 000	175 000	-1,69
60 Suomen Tennisliitto ry	172 000	167 000	-2,91
61 Suomen Tikkaurheiluliitto ry	21 000	21 000	0,00
62 Suomen Triathlonliitto ry	42 000	40 000	-4,76
63 Suomen Uimaliitto ry	442 000	445 000	0,68
64 Suomen Urheiluliitto ry	817 000	783 000	-4,16
65 Suomen Urheilusukeltajain liitto ry	80 000	86 000	7,50
66 Suomen Valjakkourheilijoiden Liitto ry	17 000	17 000	0,00
67 Suomen Veneilyliitto ry	107 000	100 000	-6,54
68 Suomen Vesihiihtourheilu ry	3 000	3 000	0,00
69 Suomen Voimanostoliitto ry	28 000	28 000	0,00
70 Suomen Voimistelu- ja Liikuntaseurat SVoLi ry	1 195 000	1 195 000	0,00
71 Suomen Voimisteluliitto ry	230 000	230 000	0,00
Yhteensä	13 053 100	13 172 700	0,92

* Suomen Nappulaliigaliiton toiminta yhdistetty Suomen Palloliiton toimintaan

Järjestöryhmä / järjestö	2 002	2 003	%-muutos
2. Erityisryhmien liikuntajärjestöt			
1 Elinsiirtoväen liikuntaliitto ry	25 000	25 000	0,00
2 Epilepsialiitto ry	3 500	3 500	0,00
3 Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf	0	0	
4 Hengitysliitto Heli ry	34 000	35 000	2,94
5 Mielenterveyden Keskusliitto ry	48 500	50 000	3,09
6 Näkövammaisten Keskusliitto ry	205 000	200 000	-2,44
7 Sotainvalidien Urheiluliitto ry	0	0	
8 Suomen Erityisryhmien Liikunta ry	22 000	22 000	0,00
9 Suomen Invalidien Urheiluliitto ry	445 000	440 000	-1,12
10 Suomen Kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilu ry	160 000	170 000	6,25
11 Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	157 000	160 000	1,91
12 Suomen MS-liitto ry	25 000	28 000	12,00
13 Suomen Reumaliitto ry	32 000	35 000	9,38
14 Suomen Sydänliitto ry	34 000	35 000	2,94
Yhteensä	1 191 000	1 203 500	1,05
3. Koululais- ja opiskelijajärjestöt			
1 Koululiikuntaliitto ry	211 000	211 500	0,24
2 Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry	202 000	202 000	0,00
3 Suomen ammat. oppil. kulttuuri- ja urheiluliitto ry	81 000	81 000	0,00
4 Suomen Koulukotien Urheiluyhdistys ry	2 000	1 500	-25,00
Yhteensä	496 000	496 000	0,00
4. Suomen Työväen Urheiluliitto ry	1 345 500	1 345 500	0,00
5. Finlands Svenska Idrott CIF rf	723 500	723 900	0,06
6. Suomen Latu ry	497 000	500 000	0,60
7. Muut liikuntajärjestöt			
1 Finnish Multicultural Sports Federation ry	9 000	8 000	-11,11
2 Reserviläisurheiluliitto ry	32 000	32 000	0,00
3 Suomen Erotuomarien Liitto ry	17 000	18 000	5,88
4 Suomen Liikunnanohjaajat ry	52 000	54 000	3,85
5 Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat	40 000	44 000	10,00
6 Suomen Liikuntapaikkojen Hoitajat ry	17 000	20 000	17,65
7 Suomen Liikuntatoimenjohtajat ry	3 500	3 500	0,00
8 Suomen Metsästäjäliitto ry	20 000	20 000	0,00
9 Suomen NMKY:n Urheiluliitto ry	54 500	55 000	0,92
10 Suomen Sotilasurheiluliitto ry	40 500	42 000	3,70
11 Suomen Työpaikkaurheilu ry	3 500	3 000	-14,29

12	Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry	221 000	215 000	-2,71
13	Suomen Valmentajat ry	21 000	22 000	4,76
14	Suomen Veteraaniruuhkuliitto ry	22 000	23 000	4,55
15	Urheilun Kalottikeskus ry	33 500	30 000	-10,45
16	Urheilutoimittajain Liitto ry	4 700	4 700	0,00
17	Työväen retkeilyliitto ry	15 500	16 000	3,23
Yhteensä		606 700	610 200	0,58
Varsinaiset liikuntajärjestöt yhteensä		17 912 800	18 051 800	0,78

II Liikunnan palvelujärjestöt

1.	Suomen Liikunta ja Urheilu ry	1 245 000	1 245 000	0,00
2.	Nuori Suomi ry	756 500	756 500	0,00
3.	Suomen Kuntourheiluliitto ry	678 000	678 000	0,00
4.	Suomen Olympiayhdistys ry	2 758 000	2 758 000	0,00
5.	Suomen Paralympiayhdistys ry	337 000	363 000	7,72
6. Alueelliset liikuntajärjestöt				
1	Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry	91 840	91 585	-0,28
2	Etelä-Savon Liikunta ry	110 445	112 518	1,88
3	Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	387 275	382 038	-1,35
4	Hämeen Liikunta ja Urheilu ry	251 215	253 820	1,04
5	Kainuun Liikunta ry	133 590	130 835	-2,06
6	Keski-Pohjanmaan liikunta ry	99 555	104 668	5,14
7	Keski-Suomen Liikunta ry	149 280	146 535	-1,84
8	Kymenlaakson Liikunta ry	108 990	104 668	-3,97
9	Lapin Liikunta ry	130 850	130 835	-0,01
10	Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	392 500	392 505	0,00
11	Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry	219 760	219 803	0,02
12	Pohjois-Karjalan Liikunta ry	128 105	130 835	2,13
13	Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ry	164 800	164 852	0,03
14	Pohjois-Savon Liikunta ry	122 875	122 985	0,09
15	Päijät-Hämeen Liikunta ja Urheilu ry	125 620	128 218	2,07
Yhteensä		2 616 700	2 616 700	0,00
Liikunnan palvelujärjestöt yhteensä		8 391 200	8 417 200	0,31

III Vuonna 2002 tulleet uudet hakijat

1.	Suomen Parkinson-liitto ry	0	2 000	
Kaikki liikuntajärjestöt yhteensä		26 304 000	26 471 000	0,63

6.5 Liikuntajärjestöjen toimintamenot ja valtionavustukset järjestöittäin 2003 (€)

Järjestöryhmä / järjestö	Toiminnan kulut	Hyväksyttävät toiminta- menot	2 003 Valtion- avustus	Avustus % toiminnan kulut	Julkinen tuki % hyväksytyt menot
I VARSINAISET LIKUNTAJÄRJESTÖT					
1. Lajiliitot					
1 Autourheilun Kansallinen Keskusliitto ry	1 467 423	1 463 077	200 000	14	14
2 Suomen Aikidoliitto ry	101 524	102 047	27 000	27	26
3 Suomen Amerikkalaisen Jalkapallon Liitto ry	225 657	211 413	30 000	13	14
4 Suomen Ampumaurheiluliitto ry	1 143 175	1 090 498	340 000	30	47
5 Suomen Ampumahiihtoliitto ry	444 459	443 088	90 000	20	34
6 Suomen Baseball ja Softball Liitto ry	14 147	7 945	5 000	35	63
7 Suomen Biljardiliitto ry	102 388	101 283	30 000	29	32
8 Suomen Castingliitto ry	8 151	7 954	6 700	82	84
9 Suomen Curlingliitto ry	94 907	91 256	25 200	27	63
10 Suomen Dartsliitto ry	205 425	121 841	25 000	12	25
11 Suomen Golfliitto ry	2 117 003	2 116 174	340 000	16	16
12 Suomen Hiihtoliitto ry	5 131 036	5 017 654	714 700	14	20
13 Suomen Hockeyliitto ry	34 917	33 771	27 000	77	80
14 Suomen Ilmailuliitto ry	875 214	888 318	95 000	11	44
15 Suomen ITF Taekwon-Do ry	53 782	41 069	5 200	10	40
16 Suomen Jousiampujain Liitto ry	96 161	93 896	45 400	47	49
17 Suomen Judoliitto ry	567 002	561 370	140 000	25	32
18 Suomen Jääkiekkoliitto ry	8 963 324	8 024 363	900 000	10	12
19 Suomen Jääpalloliitto ry	214 545	165 523	76 000	35	55
20 Suomen Kanootiliitto ry	238 942	238 444	80 000	33	56
21 Suomen Karateliitto ry	220 005	216 650	137 000	62	63
22 Suomen Kaukalopallounioni ry	124 698	102 638	105 000	84	102
23 Suomen Keilailuliitto ry	700 474	491 036	148 000	21	33
24 Suomen Keskusshakkiliitto ry	95 511	77 999	26 500	28	43
25 Suomen Kiipeilyliitto ry	178 026	154 979	25 000	14	27
26 Suomen Koripalloliitto ry	2 211 576	2 182 621	475 000	21	24
27 Suomen Kyykkäliitto ry	16 318	15 970	8 000	49	54
28 Suomen Käsipalloliitto ry	380 837	360 061	79 000	21	28
29 Suomen Lentopalloliitto ry	3 072 238	2 930 954	574 000	19	24
30 Suomen Liitokiekkoliitto ry	93 527	81 303	15 000	16	18
31 Suomen Luisteluliitto ry	502 458	493 055	145 000	29	40
32 Suomen Lumilautaliitto ry	206 866	206 866	30 000	15	31
33 Suomen Miekkailuliitto ry	58 503	58 556	28 000	48	48

Järjestöryhmä / järjestö	Toiminnan kulut	Hyväksyttävät toiminta- menot	2 003 Valtion- avustus	Avustus % toiminnan kulut	Julkinen tuki % hyväksytyt menot
34 Suomen Moottoriliitto ry	601 507	596 176	159 000	26	27
36 Suomen Nykyaikaisen 5-ottelun Liitto ry	58 523	57 123	32 000	55	67
37 Suomen Nyrkkeilyliitto ry	255 715	251 349	125 000	49	65
38 Suomen Painiliitto ry	522 862	521 510	170 000	33	50
39 Suomen Painonnostoliitto ry	182 925	179 381	115 000	63	75
40 Suomen Palloliitto ry	9 147 875	6 582 163	1 340 000	15	21
41 Suomen Pesäpalloliitto ry	960 599	944 189	405 000	42	52
42 Suomen Pétanque-Liitto ry	66 216	52 285	26 000	39	55
43 Suomen Potkunyrkkeilyliitto ry	85 753	85 449	17 000	20	20
44 Suomen Purjehtijaliitto ry	851 014	825 160	180 000	21	36
45 Suomen Pyöräilyunioni ry	253 243	231 336	100 000	39	45
46 Suomen Pöytätennisliitto ry	178 549	168 218	80 000	45	55
47 Suomen Ratagolfliitto ry	38 124	21 009	13 000	34	62
48 Suomen Ratsastajainliitto ry	1 829 111	1 692 241	350 000	19	25
49 Suomen Ringetteliitto ry	345 085	331 992	92 000	27	32
50 Suomen Saappaanheittoliitto ry	7 815	5 027	4 000	51	81
51 Suomen Salibandyliitto ry	2 693 130	1 555 050	500 000	19	32
52 Suomen Soutuliitto ry	187 061	175 478	60 000	32	48
53 Suomen Squashliitto ry	210 588	170 862	120 000	57	83
54 Suomen Sulkapalloliitto ry	349 574	343 229	148 000	42	49
55 Suomen Suunnistusliitto ry	1 554 980	1 364 230	585 000	38	46
56 Suomen Taekwondoliitto ry	268 111	264 777	68 000	25	33
57 Suomen Taidoliitto ry	132 467	120 996	22 000	17	31
58 Suomen Taitoluisteluliitto ry	945 405	914 661	140 000	15	20
59 Suomen Tanssieurheiluliitto ry	379 152	378 899	175 000	46	50
60 Suomen Tennisliitto ry	842 545	830 478	167 000	20	20
61 Suomen Tikkaurheiluliitto ry	37 918	35 916	21 000	55	59
62 Suomen Triathlonliitto ry	71 500	71 500	40 000	56	67
63 Suomen Uimaliitto ry	1 064 124	1 059 323	445 000	42	53
64 Suomen Urheiluliitto ry	5 180 731	4 083 321	783 000	15	28
65 Suomen Urheilusukeltajain liitto ry	388 134	385 022	86 000	22	23
66 Suomen Valjakkourheilijoiden Liitto ry	20 611	20 217	17 000	82	84
67 Suomen Veneilyliitto ry	368 956	362 729	100 000	27	30
68 Suomen Vesihiihtourheilu ry	3 472	3 472	3 000	86	86
69 Suomen Voimanostoliitto ry	136 874	98 435	28 000	20	36
70 Suomen Voimistelu- ja Liikuntaseurat SVoLi ry	2 522 797	2 410 042	1 195 000	47	52
71 Suomen Voimisteluliitto ry	429 022	428 704	230 000	54	63
Yhteensä	63 132 287	55 815 624	13 138 700	34	44

Järjestöryhmä / järjestö	Toiminnan kulut	Hyväksyttävät toiminta- menot	2 003 Valtion avustus	Avustus% toiminnan kulut	Julkinen tuki% hyväksytyt menot
2. Erityisryhmien liikuntajärjestöt					
1 Elinsiirtoväen Liikuntaliitto ry	64 572	64 572	25 000	39	70
2 Epilepsialiitto ry	11 172	4 777	3 500	31	73
3 Hengityслиitto Heli ry	83 308	83 308	35 000	42	42
4 Mielenterveyden Keskusliitto ry	66 875	66 874	50 000	75	87
5 Näkövammaisten Keskusliitto ry	390 786	354 488	200 000	51	65
6 Suomen Erityisryhmien Liikunta ry	27 777	26 777	22 000	79	82
7 Suomen Invalidien Urheiluliitto ry	901 351	901 775	440 000	49	69
8 Suomen Kehitysvammaisten Liikunta ja Urheilu ry	417 301	357 667	170 000	41	62
9 Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	264 864	264 864	160 000	60	81
10 Suomen MS-liitto	61 221	61 221	28 000	46	46
11 Suomen Reumaliitto ry	47 376	47 376	35 000	74	76
12 Suomen Sydänliitto ry	57 639	53 335	35 000	61	77
Yhteensä	2 394 240	2 287 032	1 203 500	54	69
3 Koululais- ja opiskelijajärjestöt					
1 Koululiikuntaliitto ry	454 373	376 019	211 500	47	66
2 Opiskelijoiden Liikuntaliitto ry	576 747	576 425	202 000	35	57
3 Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto ry	225 685	204 728	81 000	36	46
4 Suomen Koulukotien Urheiluyhdistys ry	4 227	4 227	1 500	35	35
Yhteensä	1 261 032	1 161 399	496 000	38	51
4. Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry	2 356 723	2 235 010	1 345 500	57	64
5. Finlands Svenska Idrott CIF rf	872 204	872 204	723 900	83	85
6. Suomen Latu ry	1 839 984	1 666 799	500 000	27	33
7. Muut liikuntajärjestöt					
Kalottiturheilu ry	48 357	47 657	30 000	62	63
Reserviläisurheiluliitto ry	62 283	61 941	32 000	51	52
Suomen Erotuomarien Liitto ry	47 923	37 499	18 000	38	65
Suomen Liikunnanohjaajat ry	171 064	86 415	54 000	32	62
Liikunnan ja Terveystiedon Opettajat ry	198 239	197 902	40 000	20	31
Suomen Liikuntapaikkojen Hoitajat ry	70 936	41 033	20 000	28	49
Suomen Liikuntatoimenjohtajat ry	17 947	11 957	3 500	20	29
Suomen Metsästäjäläitto ry	884 676	737 577	20 000	2	9
Suomen NMKY:n Urheiluliitto ry	159 997	159 997	55 000	34	47
Suomen Sotilasurheiluliitto ry	127 509	100 145	42 000	33	42

Suomen Työpaikkaurheilu ry	43 865	43 757	3 000	7	7
Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry	804 744	803 721	215 000	27	45
Suomen Valmentajat ry	202 568	165 017	22 000	11	19
Suomen Veteraaniurheiluliitto ry	155 684	155 327	23 000	15	24
Työväen Retkeilyliitto ry	42 229	28 017	16 000	38	65
Urheilutoimittajain liitto ry	69 889	47 614	4 700	7	18
Suomen Monikulttuurinen Liikuntaliitto ry	11 493	11 439	8 000	70	100
Yhteensä	3 119 405	2 737 015	606 200	29	43
Varsinaiset liikuntajärjestöt yhteensä	74 975 875	66 775 083	18 013 800	24	27

II Liikunnan palvelujärjestöt

1. Suomen Liikunta ja Urheilu ry	4 420 822	2 367 635	1 245 000	28	83
2. Nuori Suomi ry	2 763 633	2 626 347	756 500	27	41
3. Suomen Kuntourheiluliitto ry	1 301 996	1 291 075	678 000	52	60
4. Suomen Olympiayhdistys ry	3 195 483	3 181 514	2 758 000	86	89
5. Suomen Paralympiayhdistys ry	373 312	368 976	363 000	97	98
6. Alueelliset liikuntajärjestöt					
1 Etelä-Karjalan Liikunta ry	304331	302427	91 585	30	49
2 Etelä-Savon Liikunta ry	597 727	595 234	112 518	19	71
3 Etelä-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	585809	583003	382 038	65	78
4 Hämeen Liikunta ja Urheilu ry	595372	576061	253 820	43	58
5 Kainuun Liikunta ry	904 713	900 732	130 835	14	32
6 Keski-Pohjanmaan Liikunta ry	337 681	338 404	104 668	31	55
7 Keski-Suomen Liikunta ry	314794	317459	146 535	47	71
8 Kymenlaakson Liikunta ry	178206	176438	104 668	59	71
9 Lapin Liikunta ry	247378	244474	130 835	53	63
10 Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry	1 140 734	1 137 117	392 505	34	43
11 Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu ry	591940	595824	219 803	37	68
12 Pohjois-Karjalan Liikunta ry	925794	454929	130 835	14	52
13 Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ry	387515	384613	164 852	43	62
14 Pohjois-Savon Liikunta ry	413 369	414 010	122 985	30	38
15 Päijät-Hämeen Liikunta ja urheilu ry	353 246	351 118	128 218	36	43
Yhteensä	7 878 611	7 371 843	2 616 700	33	35
Liikunnan palvelujärjestöt yhteensä	19 933 857	17 207 390	8 417 200	42	49
Kaikki liikuntajärjestöt yhteensä	94 909 732	83 982 474	26 471 000	28	32

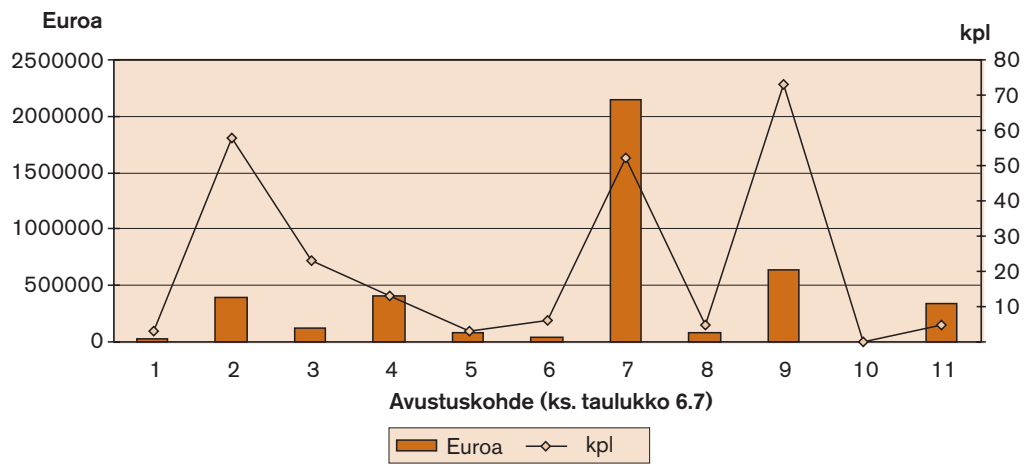
6.6 Liikuntajärjestöjen varsinaiseen toimintaan käyttämien varojen jakautuminen toiminnanaloittain vuonna 2003

Järjestöryhmä	Nuoriso- liikunta	Aikuisten liikunta	Huippu- urheilu	Järjestö- toiminta
Varsinaiset liikuntajärjestöt				
Lajiliitot	24 %	13 %	32 %	31 %
Erityisryhmien liikuntajärjestöt	11 %	21 %	29 %	38 %
Koululais- ja opiskelijajärjestöt	34 %	12 %	16 %	38 %
Suomen Työväen Urheiluliitto ry	25 %	14 %	2 %	59 %
Finlands Svenska Idrott CIF rf	33 %	6 %	0 %	62 %
Suomen Latu ry	25 %	55 %	0 %	20 %
Muut liikuntajärjestöt	7 %	7 %	6 %	80 %
Varsinaiset liikuntajärjestöt	23 %	14 %	29 %	35 %
Liikunnan palvelujärjestöt				
Valtakunnalliset palvelujärjestöt	27 %	4 %	19 %	50 %
Alueelliset liikuntajärjestöt	32 %	21 %	0 %	48 %
Liikunnan palvelujärjestöt	29 %	11 %	11 %	49 %
Kaikki liikuntajärjestöt: keskiarvo	24,6 %	16,3 %	11,5 %	47,6 %

6.7 Myönnetyt erityisavustukset vuonna 2003

Avustuskohde	kpl	€	%
1 Ulkomaiset urheilutapahtumat, esiintymis- ja konferenssimatkat	3	28700	1
2 Ulkomaiset arvokilpailu- ja kilpailumatkat	58	395 750	9
3 Euro-Cup	23	117 700	3
4 Suomessa järjestetyt kilpailutapahtumat ja kilpailujen tappiotakuut	13	410 379	10
5 Muut Suomessa järjestetyt tapahtumat ja seminaarit	3	80 000	2
6 Julkaisut, filmit, näyttely- ja patsashankkeet	6	37 500	1
7 Projektit ja selvitykset	52	2 141 800	50
8 Kansainvälisten järjestöjen tehtävistä aiheutuneet kulut	5	86 700	2
9 Liikuntajärjestöjen kehittämisavustukset	73	645 000	15
10 Suvaitsevuutta edistävät projektit	0	0	0
11 Muut	5	333 000	8
Yhteensä	241	4 276 529	100,00

6.7.1 Myönnettyt erityisavustukset vuonna 2003

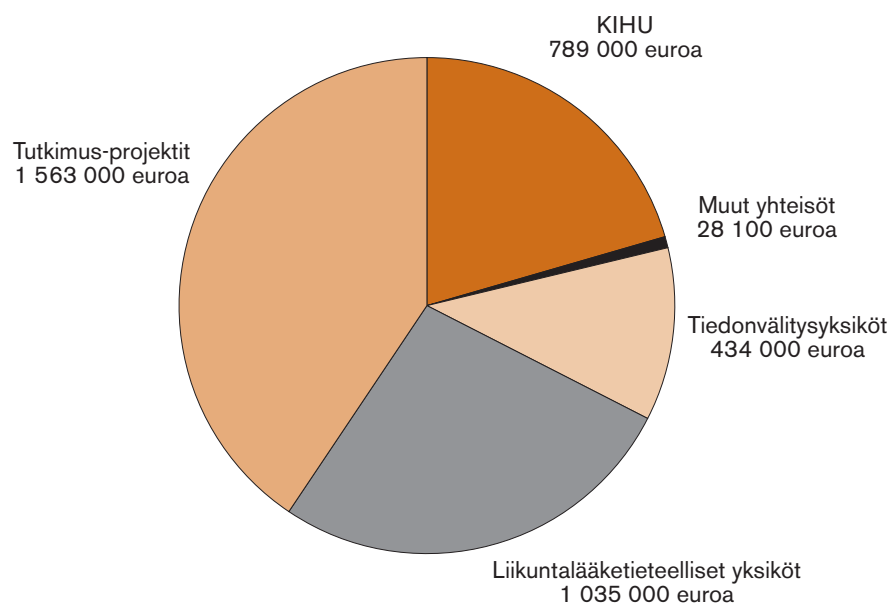

7 Liikuntatiede

Opetusministeriö myöntää vuosittain avustusta liikuntatieteellisiin tutkimusprojekteihin ja liikuntatieteellisille yhteisöille noin 3,9 miljoonaa euroa. Liikuntatieteellisten yhteisöjen osuus avustuksista on noin 59.4 prosenttia ja tutkimusprojektien 40.6 prosenttia. Liikuntatieteellinen tutkimus on pääasiassa luonteeltaan soveltavaa tutkimusta ja se tuottaa

opetusministeriölle tietoa päätöksen teon tueksi. Tutkimustoiminnassa painopisteinä ovat olleet liikunnan terveysvaikutukset ja liikunnan kansalaistointi. Taulukoissa 7.3 ja 7.4 valtionavustukset on muutettu vuoden 2003 rahanarvoon julkisten menojen hintaindeksin (vuoden 1995 pisteluku on 100) avulla.

7.1 Valtionavun jakautuminen liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille ja yhteisöille vuonna 2003

7.2 Valtion avustukset liikuntatieteellisille tutkimusprojekteille vuonna 2003

Liikuntatieteellisten tutkimusprojektien avustamisessa siirryttiin vuonna 2003 apurahaperusteisesta avustamisesta palkkaperusteiseen avustamiseen. Määrärahan pysyessä liki ennallaan putosi avustetta-

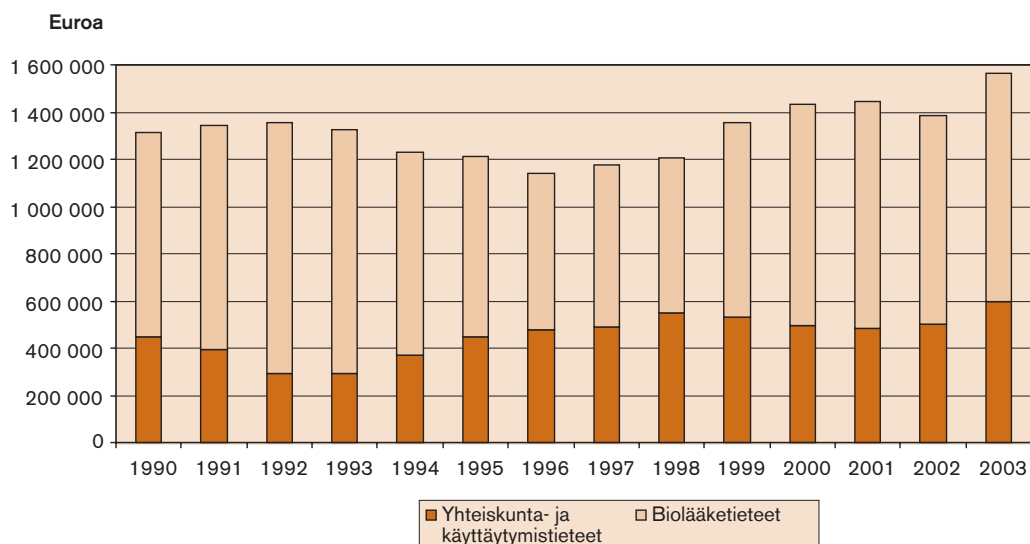
vien projektien määrä kolmanneksen vuodesta 2002. Vuonna 2003 avustusta myönnettiin ensimmäistä kertaa myös yliopistojen yleiskustannuksiin.

Tutkimusavustukset	Haettu		Rahoituspäätökset			
	kpl	€	kpl	%	kpl €	€ %
1. Jatkotutkimushakemukset						
Biolääketieteelliset	28	1 356 681	20	71	634 000	47
Yhteiskunta-, kasvatustieteelliset ja käyttäytymistieteelliset	16	612 416	11	69	332 000	54
Jatkotutkimukset yhteensä	44	1 969 097	31	70	966 000	49
2. Uudet hakemukset						
Biolääketieteelliset	34	1 554 949	14	41	334 000	21
Yhteiskunta-, kasvatustieteelliset ja käyttäytymistieteelliset	24	793 881	9	38	263 000	33
Uudet hakemukset yhteensä	58	2 348 830	23	40	597 000	25
Yhteensä	102	4 317 927	54	53	1 563 000	36

7.3 Liikuntatieteellisten tutkimusprojektien valtionavustusten indeksikorjattu kehitys tieteenaloittain jaoteltuna 1990-2003

Tutkimusprojektiavustuksista biolääketieteellisten tutkimusprojektien osuus avustuksesta on vaihdellut 54-78 prosentin välillä. Ollen korkeimmillaan vuonna 1992. Vuonna 2003 biolääketieteellisen tutkimuksen osuus oli 62 prosenttia ja yhteis-

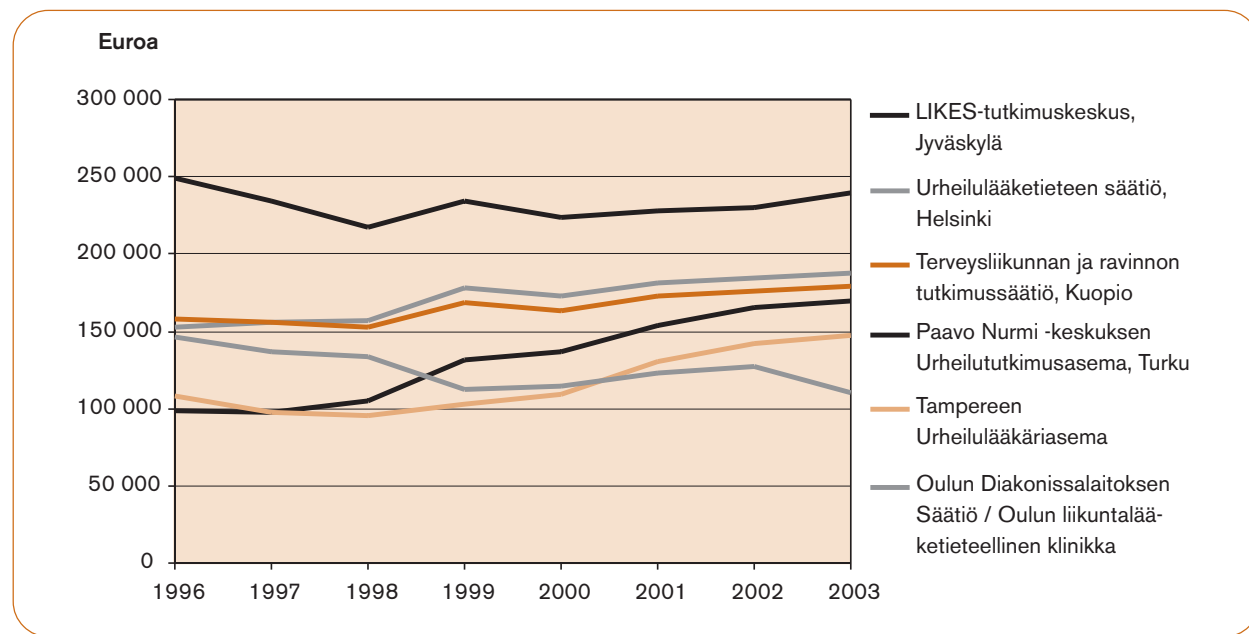
kunta-käyttäytymistieteellisen tutkimuksen osuus vastaavasti 38 prosenttia. Monitieteellisten tutkimusprojektien avustukset on sisällytetty tasan yhteiskunta- ja käyttäytymistieteisiin sekä biolääketieteellisiin projekteihin.

7.4 Liikuntalääketieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten indeksikorjattu kehitys 1996-2003

Liikuntalääketieteen yhteisöille osoitetun valtionavustuksen kokonaismäärä on pysynyt liki samana useita vuosia. Asemakohtaisesti pientä nousua val-

tionavustuksessa on ollut Turun ja Tampereen keskuksilla.

7.5 Liikuntatieteellisille yhteisöille osoitettujen valtionavustusten suhde vuonna 2003

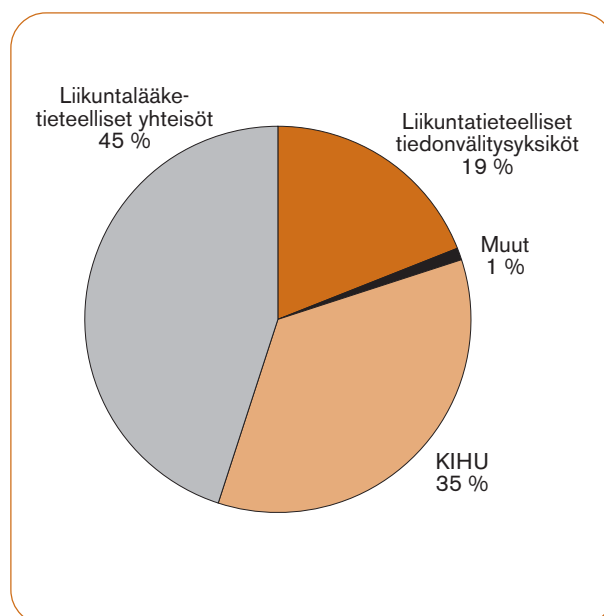
Liikuntatieteellisille yhteisöille myönnettiin valtionavustusta vuonna 2003 yhteensä 2 287 000 euroa. Eri yhteisöryhmien kesken valtionavun suhteellisesa osuudessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina.

Liikuntatieteellisten yhteisöjen avustuksista suunnattiin liikuntalääketieteen keskuksille 1 035 000 euroa ja Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskukselle (KIHU) 789 900 €.

Liikuntatieteellisiin tiedonvälityksiköiden valtionavustus oli 434 000 euroa vuonna 2003. Avustus myönnettiin kokonaisuudessaan Liikuntatieteelliselle Seuralle. LIKES-tietopalvelun valtionavustus oli vuonna 2003 ensimmäistä kertaa sisällytetty LIKES-tutkimuskeskuksen avustukseen.

Liikuntatieteellisiä seuroja avustettiin yhteensä 28 100 eurolla. Suomen urheiluhistoriallinen Seu-

ra sai 8 900 euroa (31.7 %), Suomen Urheilulääkäriyhdistys 12 000 euroa (42.3 %) ja Suomen Urheilupsykologinen yhdistys 7 200 euroa (25.6 %).

8 Liikunta-alan kansainvälinen toiminta

Liikunta-alan monenkeskistä yhteistyötä harjoitettiin vuonna 2003 pohjoismaisen yhteistyön, Euroopan neuvoston, Euroopan Unionin, UNESCO:n, Maailman antidopingtoimisto WADA:n sekä muiden kansainvälisten järjestöjen ja organisaatioiden piirissä.

Vuonna 2003 pohjoismaisen yhteistyön tilaisuuksia oli viisi ja kokouksiin osallistui Suomesta 14 henkilöä. Pohjoismainen yhteistyö pitää sisällään liikunta-alan pohjoismaisia virkamieskokouksia sekä liikuntapaikkarakentamiseen liittyvää yhteistyötä, kuten Pohjoismainen liikuntapaikkakonferenssi. Yksi kokouksista järjestettiin Suomessa Turussa.

Euroopan neuvoston tilaisuuksia oli kahdeksan, sisältäen esimerkiksi urheilun johtokomitean (CDDS) sekä Euroopan neuvoston dopinginvastaisen yleissopimuksen seurantaryhmän kokoukset, ja kokouksiin osallistui yhdeksän henkilöä. Euroopan Unionin järjestämiä tilaisuuksia vuonna 2003 oli 13 ja niihin osallistui 18 henkilöä. EU-toimintaan sisältyi mm. Eurooppalaisen liikuntakasvatuksen teemavuoden kokouksia, vuosittainen Eurooppalainen urheilufoorumi sekä urheilun alan EU-toimialajohdajien ja urheiluministereiden kokoukset.

Vuonna 2003 Suomi oli jäsenenä UNESCO:n liikuntakasvatuksen ja urheilun hallitustenvälisen yh-

teistyön komiteassa (CIGEPS), joka kokoontui keran, osallistujia oli Suomesta yksi. Suomen jäsenyys päättyi syksyllä 2003. UNESCO:n dopinginvastaisen yleissopimuksen valmistelua edeltäviin asiantuntijakokouksiin osallistui Suomesta 1 henkilö. WADA:n hallituksen ja hallituneuvoston sekä työryhmien kokouksiin osallistui Suomesta yhteensä viisi henkilöä. Muiden kansainvälisten järjestöjen tilaisuuksia, esimerkiksi hallitusten välisen antidopingyhteistyön rakenne IADA sekä kansainvälisiin arvokilpailuihin liittyvät tilaisuudet, oli seitsemän ja osallistuneita kahdeksan.

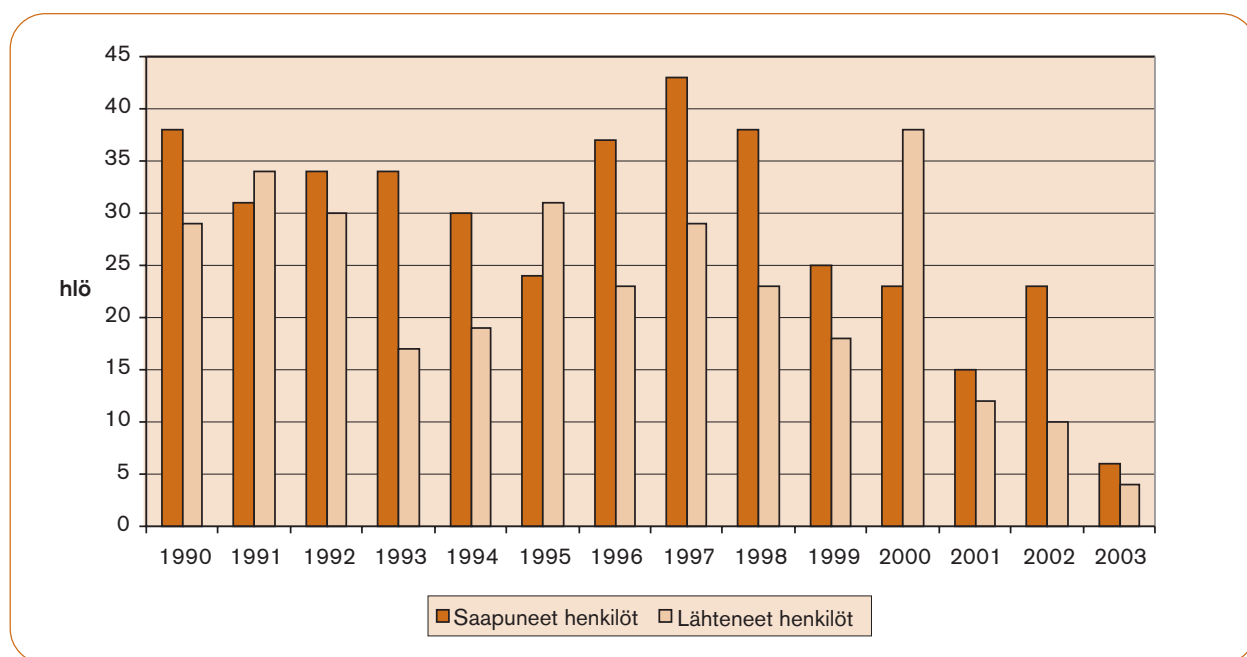
Suomessa järjestetyille kansainvälisille liikuntatie-teellisille kongresseille myönnettiin vuonna 2003 avustusta yhteensä 83 000 euroa. Avustusta myönnettiin neljälle kongressille.

Vuonna 2003 Opetusministeriön työryhmä sai valmiiksi esityksen liikunnan kansainvälisestä strategiasta. Strategian tavoitteena on "taata kansalliset liikuntakulttuurin menestys ja elinvoimaisuus kansainvälisessä vuorovaikutuksessa". Toimenpide-ehdotuksina ovat muun muassa liikuntajärjestöjen ja muiden toimijoiden kansainvälisten hankkeiden sekä kahdenvälisen ja monenkeskisen projektityhteistyön tukeminen.

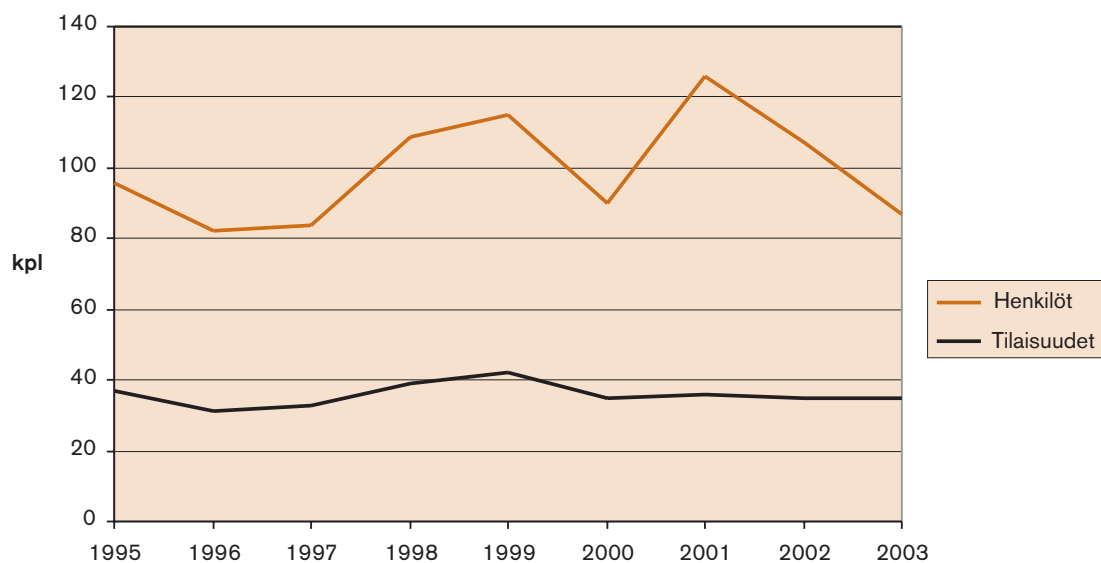
8.1 Kahdenvälinen yhteistyö vuonna 2003

Maa	Suomeen saapuneet Ryhmät	Henkilömäärä	Suomesta lähteneet Ryhmät	Henkilömäärä
Portugali			1	1
Saksa	1	1	1	1
Sveitsi			1	1
USA			1	1
Viro	1	5		
Yhteensä	2	6	4	4

8.2 Kahdenvälisen yhteistyön kehitys vuosina 1990-2003

8.3 Monenkeskisen yhteistyön kehitys vuosina 1995-2003

8.4 Harkinnanvaraiset valtionavustukset Suomessa järjestetyille kansainvälisille liikuntatieteellisille kongresseille 2002-2003

Kansainvälisille liikuntatieteellisille kongresseille myönnetyt avustukset		tilaisuudet	osallistujat
2002	108 000 €	4	1018
2003	83 000 €	4	622

9 Erityisryhmät

Erityisryhmien liikunnan rahoitustuki on valtion liikuntabudjetissa sisällä useissa eri alamomenteissa. Kokonaisuutena tämän alueen toiminnan tukeminen on nykyisin noin 4,5 miljoonaa euroa vuodessa, kun erityisryhmien liikunnan rahoitusosuuksia on sisällä kuntien liikuntatoimen valtionosuuksissa, valtakunnallisten liikuntajärjestöjen avustuksissa, liikuntatieteellisen tutkimuksen avustuksissa, liikunnan koulutuskeskusten avustuksissa sekä myös

terveysliikunnan kehittämisrahoissa ja eräissä muissa alamomenteissa. Erityisryhmien liikunnan erilliset tuet näkyvät tässä julkaisussa tarkemmin eriteltyinä vain järjestöavustusten kohdalla, kun tarkkojen tilastotietojen saaminen kaikkien budjettimomenttien kohdalla on vaikeata. Ohjatussa erityisryhmien liikuntatoiminnassa arvioidaan olevan nykyisin mukana noin 220 000 eri lailla vammaista tai pitkäaikaissairasta henkilöä.

Lähteet

- Asiakirjayhdistelmä vuosien 1990-2003
talousarviosta
- Liikunnan koulutuskeskusten tilastaselvitykset 2003
- Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten
selvitykset toteutetusta opetuksesta 2003
- Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten selvitykset
toteutetusta opetuksesta 2003
- Liikuntajärjestöjen tiliselvitykset valtionavustuksista
vuodelta 2003
- Läänien antamat tiedot 2003
- Opetusministeriön luettelot
- Opetusministeriön päätökset 1990-2003
- OPM:n päätökset liikunnan koulutuskeskusten
valtionosuudesta 2003
- OPM:n investointiavustuspäätökset 2003
- OPM:n päätökset valtionavustuksista
valtakunnallisille ja alueellisille liikuntajärjestöille
vuodelle 2003
- OPM:n erityisavustuksia koskevat päätökset 2003
- Tilastokeskus: Rakennuskustannusindeksi
vuosille 1990-2003
- Julkisten menojen hintaindeksi vuosille 1990-2003
- Kuntien talous ja toiminta 1993-2002
- Valtion talousarviot 1993-2003
- Valtion talousarvion tilijaottelu vuodelle 2003
- Valtion tilinpäätökset 1990-2003
- Oy Veikkaus Ab

Opetusministeriön julkaisuja -sarjassa vuonna 2005 ilmestyneet

- 1 Kohti tutkimuslähtöisen yrityksen määritelmää
- 2 Opetusministeriön tulossuunnitelma 2005
- 3 ESR-hankkeet alueellisen osaamisen kehittämisessä – vaikutukset Satakunnan, Päijät-Hämeen ja Keski-Suomen maakunnissa. Väliraportti II
- 4 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2006–2009
- 5 Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arviointi
- 6 Esteetön opiskelu yliopistoissa
- 7 Perustietoja ammattikorkeakoulusta
- 8 Audiovisuaalisen politiikan linjat
- 9* Staying Power to Finnish Cultural Exports – The Cultural Exportation Project of the Ministry of Education, the Ministry for Foreign Affairs and the Ministry of Trade and Industry
- 10 Opetusministeriön toimintakertomus 2004
- 11 Audiovisuaalisen alan verkko- ja virtuaalipalveluiden kartoitus 2004–2005
- 12 Yliopistot 2004
- 13 Universities 2004
- 14 Universiteten 2004
- 15 Koulutus ja kulttuuri 2004, Opetusministeriön vuosikatsaus
- 16 Tutkimus väestön liikuntakyvyn, liikuntahalun ja liikuntataitojen edistäjänä. Liikuntatutkimuksen suunta vuoteen 2010
- 17 Utbildning och kultur 2004, Undervisningsministeriets årsöversikt
- 20 Aikuiskoulutuksen vuosikirja; Tilastotietoja aikuisten opiskelusta 2003
- 21 Tohtorit, tiedepolitiikka ja työmarkkinat; Tutkijankoulutus Suomessa 1950-luvulta tutkijakoulujen aikaan
- 22 Koe-eläintoiminnan yhteistyöryhmä (KYTÖ); Toimintakertomus 2001–2004
- 23 Ammattikorkeakoulut 2004; Taulukoita AMKOTA-tietokannasta Yrkeshögskolorna 2004; Tabeller ur AMKOTA-databasen

* Ei painettu, vain verkossa

Julkaisut sähköisenä osoitteessa www.minedu.fi/julkaisut

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Julkaisumyynti / Bokförsäljning:

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet

PL 4 / PB 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)

00014 Helsingin yliopisto

puhelin / telefon (09) 7010 2363

faksi / fax (09) 7010 2374

books@yopaino.helsinki.fi

www.yliopistopaino.helsinki.fi

ISBN 952-442-939-X (nid.)

ISBN 952-442-940-3 (PDF)

ISSN 1458-8110